

Dmt. Čibo nuotr

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 35

Politikos apžvalga

LIETUVYBĖS PERSEKIOJIMAS VILNIAUS KRAŠTE

Išlaikę caro Rusijos priespaudą, lietuviai nepabūgs ir lenkų teroro.

Prieš kelis mėnesius lenkų pradėtas visuotinis lietuviškųjų įstaigų ir organizacijų griovimo darbas nešiliauja. Lenkų administracijos atstovai savo žygius motyvuoja nežinojimu jokio Vilniaus klausimo ir reikalu pakirsti neloyalų lenkų valstybei lietuvių veikimą.

Šis lenkų valdžios darbas yra retas pavyzdys nesiskaitymo su Vilniaus krašto juridine būkle. Tarp Lietuvos ir Lenkijos tebeveikia du tarptautiniai susitarimai, kurie privalu žinoti ne tik Lenkijos vyriausybei, bet ir jos žymesniems administracijos atstovams, būtent, Suvalkų ir Karaliaučiaus sutartys. Pirmoji išveda laikiną demarkacijos liniją, paliekančią Lietuvos pusėje Vilnių ir didesnę dalį jo krašto, o antroji aiškiai pabrėžia Vilniaus krašto padėties ypatingumą ir net laikinumą, nustatydamą ne tarpvalstybinę Lietuvos ir Lenkijos sieną, bet tik administracijos liniją. Kitų susitarimų tarp Lietuvos ir Lenkijos nėra. Lenkų režimas Vilniaus krašte yra atsiradęs smurto keliu: taip jis buvo kvalifikuotas ir Tautų Sąjungos. Tokia jo padėtis tebėra ir šiandien. Vilniaus kraštas ir anksčiau niekuomet nėra priklausęs Lenkijai. Tad Vilniaus klausimas nėra išnykęs ir neišnyks, kol jis bus išspręstas abiejų šalių susitarimu.

Todėl lenkų valdomam Vilniaus krašte lietuviai turi pagrindo tikėtis ir net reikalauti savo teisių gerbimo. Jie iš senų senovės yra to krašto gyventojai. Lietuviai savo tolerantiška politika lenkų atžvilgiu istorinės Lietuvos laikais nėra palikę jokio keršto, jokio smurto. Atidarę visus Lietuvos vartus lenkų kalbai ir kultūrai, daug amžių drauge kovoję su bendrais priešais, kentę tų pačių valstybių priespaudą, jie yra nusipelnę kitokio jų teisių tvarkymo.

Varydami toliau savo smurto politiką, pradėtą prieš šešiolika metų, lenkai siekia ne tik galutinai įsitvirtinti paglemžuose Okupuotosios Lietuvos kraštuose, bet ir palaužti Laisvosios Lietuvos nusistatymą nepripažinti smurto faktų ir kovoti dėl sumindžiotų teisių.

Šešiolika metų ėjo lietuviai nepalaužiamu tiesios kovos keliu dėl Vilniaus. Tad ir nauji smurto faktai neįvarys jų į nusiminimą. Lietuviai Vilniaus krašte nėjo prieš lenkų administraciją, o tik darbavosi dėl Vilniaus krašto lietuvių lietuviškos sąmonės, dėl jų kalbos ir kultūros. Aišku, kad lenkų valdžios griaunamieji aktai siekia ne įdiegti lenkiškąjį lojalumą Vilniaus krašto lietuviams, bet išnaikinti lietuvių, išvaryti lietuvišką iš amžių, iš istorijos glūdumos paveldėtą dvasią. Todėl šioms lenkų pastangoms negali nepasipriešinti visi lietuviai, vistiek, kur jie begyventų. Pakėlę rusiškąjį ne tik mokyklų ir organizacijų, bet ir spaudos draudimą, lietuviai pakels ir lenkiškąją priespaudą, nenustodami vilties išsikovoti gražesnę ateitį glaudžiau sujungdami savo pajėgas ir savo pastangas.

Matydami laisvam gyvenimui atsikėlusios savo tautos greitą tautinę, kultūrinę ir ekonominę pažangą, Vilniaus lietuviai niekuomet negali sutikti, kad sostinės ir didelio krašto lietuviai būtų atskirti nuo to naujo kūrybinio gyvenimo. Jie nesutiks, kad būtų paskandinti lenkinimo bangose.

LENKAI DAR KĖSINSIĄSI PRIEŠ LIETUVIUS

Lietuvos žinios 160 nr. VIII 21 d. atspaudė laišką iš Vilniaus, kuriame nurodoma, jog Vilniaus mieste esą plačiai kalbama, kad sugrįžęs iš atostogų Vilniaus vaivada imsis likviduoti ir lietuviškųjų organizacijų centrus. Pirmiausia, esą, likviduosią lietuvių tautinį komitetą. Be to, esą plačiai kalbama ir apie lietuvių komiteto pirmininką Stašį, kurį taip pat likviduosią. Stašiui iškelsią bylą, apkaltinsią, kaip įprasta neloyalumu (o gal net išdavimu) valstybei ir per teismą atimsią iš jo visus turtus. Laiško autorius pabrėžias, kad tai esą tik gandai, bet atrodo, kad prie to einama, tai provokuojama.

BRIVA ZEME APIE GAMELINO KELIONĖ LENKIJON

Latvių oficiozo Briva Zeme Varšuvos korespondentas rašo apie gen. Gamelino vizitą, būk jo tikslus Varšuva komentuojanči įvairiai. Oficialiuose sluoksniuose ir vyriausybei artima spauda sako, kad ta kelionė turinti grynai kariško pobūdžio ir nesusijusi su politiniais tikslais. Prancūzų ambasadai artimi sluoksniai, atvirkščiai, sako, kad be kariškos reikšmės, kelionė turi ir politinės svarbos, nes susitinka taip žymūs valstybės ir karo asmenys, kaip gen. Gamelinas ir gen. Rydz-Smigly.

Paminėdamas užsienio spaudos susidomėjimą šia kelione, korespondentas konstatuoja vokiečių nepasitenkinimą kelione. Vokiečių spauda stebisi, kaip lenkai priėmė Sovietų sąjungininką į rugpiučio 15 d. bolševikų nugalėjimo iškilmes, bet reiškia viltį, kad lenkų politika vis dėlto nepasikeisianti. Tarp eilučių, esą, visur matyti nepasitenkinimas ir noras kaip nors sutrukdyti lenkų prancūzų draugingumo pagilinimą.

Korespondentas tvirtina, kad gen. Gamelino kelionė yra viena svarbiausių tarptautinių politinių įvykių paskutiniuos mėnesiais. Ji susieta su Vokietijos ginklavimosi, nes visiems žinoma, kad Vokietija nelaiko savo rytų sienas galutinai sutvarkytas. Jei Vokietija kada nors imsis savo rytų sienas pertvarkyti, tai tas žygis pirmiausia palies Lenkijos interesus. Imdami dėmesin smarkų vokiečių ginklavimąsi ir jų planus, lenkai dabar siekia su prancūzais suartėti labiau, negu ligšiol. Tiek lenkai, tiek prancūzai laiko save natūraliais sąjungininkais prieš Vokietiją. Ir šitas yra svarbiausia gen. Gamelino vizito ir gen. Rydz-Smigly revizito reikšmė. Po gen. Rydz-Smigly kelionės lenkai tikisi ir karo paskolos iš Prancūzijos. Jei lenkai gen. Gamelino vizito reikšmę neigia, tai tik tam, kad nesupykintų Berlyno.

IR GEN. RYDZ-SMIGLY GAMELINO KELIU

Grįžus į Paryžių iš Varšuvos prancūzų kariuomenės štabo viršininkui gen. Gamelinui, prancūzų parlamento užsienio komisijos pirmininkas Berangeras Tribune des Nations skelbia, kad lenkų kariuomenės generalinis inspektorius gen. Rydz-Smigly atvyks į Prancūziją rugsėjo 6 d. ne per Berlyną (nors čia arčiau), bet per Čekoslovakiją, Austriją ir Šveicariją, t. y. tuo pačiu keliu, kuriuo vyko gen. Gamelinas. Lankantis gen. Rydz-Smigly Paryžiuje, busia deramasi dėl prancūzų paskolos lenkų aviacijai padidinti.

VOELKISCHER BEOBACHTER APIE LENKIJOS VIDAUS POLITIKOS PADĖTĮ

Neseniai Voelkischer Beobachter atspaudė savo Varšuvos korespondento pranešimą, kuriame sakoma, kad lenkų pergalės prieš bolševikus 1920 m. minėjimo proga Lenkijos vidaus politikoje esąs didelis sujudimas. Lenkų pozicijos spauda ta proga nurodanti, kad tik tautos vieningumas galėjo suteikti tokią didelę pergalę. Ir todėl, girdi, ir dabar reikia visos tautos sutarimo. Tuo tarpu pilsudskininkai nurodo, kad lenkai nugalėję tik dėka Pilsudskio vadovybės. Be to, jie kartu nurodą, kad šiandien Lenkijoje jėgų santykis esąs visai kitoks, negu 1920 metais. Lenkija šiandien turinti žinoti, kad dėl stokos lėktuvų ir blogų susisiekimo priemonių ir didžiausias drąsumas būtų sunaikintas. Daug kam atrodo, rašo korespondentas, kad pastarąjį lenkų rūpestį esą gali nuraminti gen. Gamelino vizitas. Nepaisant to, lenkų telegramų agentūra skelbianti, kad Gamelino vizitas neturės jokių įtakos į Lenkijos užsienio politiką. Lenkijos santykiai su kaimynais liksią tie patys. Pasak Voelkischer Beobachter korespondento, Gamelino ir lenkų kariuomenės šefo gen. Rydz-Smigly pasikalbėjimo turinys esąs nežinomas. Todėl iš to reikia padaryti išvadą, kad arba pasitarimai jau buvę įvykę dar prieš Gamelino vizitą, ar tik Gamelinas aptaria Varšuvoje lenkų pageidavimus, kuriuos paskui galutinai būtų galima išspręsti Paryžiuje Rydz-Smigly vizito metu. Pastaroji nuomonė esanti patikimiausia.

Leldžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Nematomos prieš akys ir ausys

Kiekvienoje valstybėje yra įstaigų, kurios organizuoja atitinkamų žinių rinkimą svetimose valstybėse ir drauge kovoja su prieš šnipais savo šalyje. Kad kova su prieš šnipais būtų sėkminga, reikia, kad prie jos prisidėtų visi šalies piliečiai, o ypač kariai, nes jie pirmieji nuo šnipų veikimo nukentės. Taigi, panagrinėkime, kaip galima prieš šnipus pažinti, koks jų veikimo būdas, ir kaip reikia su jais kovoti.

Šnipai kaip gyvatės šliaužia prie kiekvieno kario ar piliečio, kuris tarnauja kariuomenėje. Pradžioje jie tyrinėja žmogų arba, kitaip tariant, ieško aukos savo išdavikiškam darbui. Jie pastebi, sakysim, kad tamsta kalbus. Tuomet ieško progos su tamsta susipažinti, o jai pasitaisius — ir susidraugaut.

Pavyzdžiui, sėdi tamsta sode. Staiga prisėda greta nepažįstamas, pavaišina papirosu, paprašo degtuko. Tamsta jam dėkoji. Jau ir susidarė pažintis. Štai, prasideda kalbos, neturinčios jokio sąryšio su kariuomenės reikalais. Bet, tai tik manevras įgyti tamstos pasitikėjimą. Šiuokart tuo kalbos ir pasibaigs. Šnipas nežymiai pasiskirs tamstai pasimatymą rytoj ar po kelių dienų: „ateik ryt ar poryt, paplepėsime valandėlę“. Šnipai turi laiko; juk jie iš to ir duoną valgo. Štai, po dienos, antros jis jau ateina kaip geras pažįstamas. Paklaus, ar seniai tarnauji kariuomenėje, ar nenuobodu tarnauti, kaip sekasi tarnyboje ir t. t. Paskui pakvies išgerti stiklo alaus. Po to, kai išsismagins, pamažu pradės klausinėti ir apie kariuomenę. Iš pradžių, tiesa, sužinos labai mažai, bet atsiminkime, kad tas pats šnipas gal ne su vienu taip kalbasi ir pamažu surenka daug žinių. Kai šnipas įgaus tamstos pasitikėjimą, nesidrovės paprašyti už atlyginimą ir visai slaptų žinių, o gal pasiūlys ir kariškus dokumentus išvogti, jei, pav., tamsta dirbi raštinėje. Šnipai moka taip gražiai kalbėti ir taip išsisukinėti, kad kartais sunku atspėti jų tikrieji tikslai. Kartais karys gali pagalvoti, kad nepatogu tokio „menkniekio“ savo geram „pažįstamam“ neatlikti. Juk nuo to „niekas nenukentėsias“, be to — „kiek kartų jis mane taip gražiai pavaišino“. Ir jeigu jis išgaus iš tamstos kokį nors kad ir menkos vertės raštelį ar karinių žinių, tai tamsta esi jau žuvęs. Tuomet jis bus su tamsta atkaklus, įkyrus, prašinės nuolatos, o jei nenorėsi gražumu duo-

ti ar sakyti — šnipas vers dirbti pragaištingą šnipinėjimo darbą prievarta. Jis pradės gąsdinti, kad pranešias tamstos viršininkams, kad nusiūsiąs jiems išvogtą ir jam duotą raštą, gąsdins kalėjimu ir mirtimi.

Šnipu nenusikratysi, kaip piktu pinigų. Jei nepasisekė šnipui tamstą įtraukti tokiu būdu — jis ieškos kitokių: „atsitiktinai“ supažindins su „panele“ ir stengsis tuo būdu įtraukti tamstą į šnipinėjimo darbą. Kartais neateis tamstai galvon, kad toks gražus, meilus „sutvėrimėlis“ galėtų tokį darbą dirbti. Kas jai rūpi apie kariuomenės reikalus ir kiek ten ji apie juos tesupranta. Juk su ja galima kalbėti apie viską, o ši

sužinojus, kas jai reikalinga, paskui siunčia, kur reikia.

Kitas šnipas kariui žada parūpinti vietą ar darbo, kai grįš iš kariuomenės. Trečias parašo kariui laišką, prašydamas pranešti jam apie įvykius kuopoje, baterijoje, eskadrone ar eskadrilėje pasikeitimus. Pameluos, kad jis irgi tarnavęs toje pat dalyje, taigi jam dabar įdomu esą sužinoti pakeitimai, nes jis besidomįs mūsų kariuomenės gyvenimu. Čia ir nevardinsiu visų būdų ir priemonių, kuriuos šnipai naudo-

ja savo pragaištingam darbui. Antra vertus, neieškok jokių pažinčių su nepažįstamais ir įtariamais asmenimis. Karys privalo būti mandagus ir išauklėtas, bet dėl pažinčių su nepažįstamaisiais — atsargus. Jei tamstą kas klaus apie kariuomenę, niekuomet į tokius klausimus neatsakinėk. Jokių karinių dokumentų niekam niekuomet, ir savo geriausiam draugui, nerodyk, neskolink ir neduok skaityti.

Be to, reikia pastebėti, kad prieš šnipai ne vien tik šnipinėja mūsų kariuomenės tarpe ir renka kariško pobūdžio žinias; jiems pavedamas ir kitas mūsų vidaus gyvenimo griovimo darbas. Taigi, reikia panagrinėti, kaip jie tai atlieka.

Kiekvienam aišku, kad kiekvienas valstybės pilietis gerai jaučiasi toje valstybėje, kurioje viešpatuoja saugumas, ramumas ir tvarka. Imkime taip, kaip gyvenime yra. Ar dieną, ar naktį, žmogus, eidamas keliu, kur nėra pavojaus, jaučiasi ramiai, eina be ginklo; bet ten, kur jį gali ištikti pavojus, jis naktį neis, o dieną turės ginklą ir jaus nerimą. Tą gerai supraskamos, kaimyninės valstybės, turinčios blogų užmačių prieš savo

Mūsų kariuomenė 1920 m. rugpiūčio 26 d. įeina į Vilnių

kaimyną, visais ir įvairiais būdais stengsis drumsti to kaimyno ramybę ir sėti jo tarpe neapykantos, kad tas, reikalui atėjus, negalėtų vieningai priešintis grobuoniškiems žygiams. Toks svetimų valstybių šnipų pragaištingas darbas — ne kas kita, kaip krašto vidaus gyvenimo griovimas, kuris vadinamas diversija.

Diversija būna dviejų rūšių: dvasinė ir medžiaginė. Dvasinės diversijos tikslas — įvairiais būdais ardyti kariuomenės drausmę, dezorganizuoti šalies vidus, skleisti tautoje nusivylimas ir vidaus nesantaika, tuo mažinti tautos dvasinį ir fizinį atsparumą, ruošiant dirvą savo žmonių ir metalo masės geležiniam kumščiu. Tam tikslui kaimyninės valstybės, suradusios išdavikų, paveda jiems platinti žodžiu, lapeliais ir knygomis įvairių nesąmonių prieš vyriausybę, kurstyti kariuomenę prieš savo viršininkus, žeminti jų vardą ir autoritetą, skleisti pramanytų žinių, kelti baimę žmonių tarpe, rengti neramumus, streikus, demonstracijas ir net pilietines žudynes, neva nepatenkintųjų vardu.

Medžiaginė diversija tai sabotažo ir teroro veikla, nukreipiama prieš visą valstybės mechanizmą, kad, reikalui atėjus, jis negalėtų veikti. Tam tikslui kaimyninės valstybės suranda tėvynės išdavikų, kurie už Judošiaus grašį, o kartais dėl savo neišmanymo, išduoda priešui savo kraštą. Svetimos valstybės tiems išdavikams paveda naikinti valstybės turtą, kaip antai: sprogdinti valstybinius pastatus, geležinkelius, piasutyti telefono ir telegrafo stulpus, organizuoti galvažudžių gaujas, kurioms paveda grobti valstybės bankus, paštus, žudyti vyriausybės narius, valdininkus ir kitus pareigūnus, deginti susipratusių piliečių ūkius, naikinti jų turtą, žudyti ar nuodyti jų gyvulius ir t. t. Tokių darbų pasitaiko dažniausiai valstybės pakraščiuose. Visiems aišku, kad tas vietas lengviausia ir greičiausia pasiekia kaimyninių valstybių įtaka, kuri dėl piliečių nesusipratimo kartais gali apsemti ir visą kraštą.

Taip kaimynas rengiasi savo užmačioms palankią dirvą. Kiekvienas žino ir supranta, jei žmogus, gyvendamas savo krašte, nėra saugus dėl savo gyvybės ir turto, jis savaimė neturės noro kurti ir dauginti ne tik valstybės, bet ir savo gėrybių, nes jis netikras, kad tas turtas ryt nebus sunaikintas ar atimtas. Tokiais ir kitokiais būdais priešas stengiasi dar taikos metu silpninti savo pasirinktą auką ne tik moraliai, bet ir medžiagiškai, kad geriau tą auką būtų galima įveikti kare, nes per karą priešas veikia dar smarkiau, panaudodamas visas klastas. Atsiminkime, kad šių laikų kare dalyvauja visa tauta be išimties, kad įveiktų priešą arba nuo jo apsigintų. Ir ta tauta nugalės, kuri ilgiau ištvėrs, kuri įtempis nuožmioje kovoje visas šalies jėgas ir galės pakelti didžiausias aukas. Karo metu priešas dar smarkiau veiks ne tik kariuomenę ir jos dvasią, bet visą tautą. Jis visais būdais skleis šalyje nepasitenkinimą, ruoš streikus, sukilimus šalies viduje, kad nuvargintų visą tautą ir atimtų iš jos norą priešintis.

Vargas tai tautai, kuri pasiduos priešo žabangoms. Kai fronte didvyriškai kaujasi su priešu ir guldo galvas dėl savo tėvynės, o krašto viduje priešas mulkinimams pasidavę, piliečiai kelia riaušes, skleidžia paniką ir daro netvarką kariuomenės užnugaryje. Pagaliau viskas žūva — priešas negailestinga ranka naikina ir užima visą kraštą. Taigi, pralietas fronte geriausių sūnų kraujas eina niekais.

Yra neišmanėlių, kurie, tiek taikos tiek ir karo metu, įtiki priešą apmokamiems šnipams ir pradeda galvoti, kad gal iš tikrųjų pas kaimynus esą geriau.

Štai, šnipas tuoj ir pakiša tokiems žmonėms: „Žiūrėkit, kaip čia pas jus bloga gyventi, kaip jus čia spaudžia, ne tik sunku jums kąsnis duonos užsidirbti, bet jūs netikri nei dėl savo turto, nei dėl savo gyvybės“. Ir pasirodo kai kam, kad ten pas kaimynus upės pienu tekančios. Taip galvodami atsiminkim lietuvių patarlę, kad ten gera, kur mūs nėra.

Dabar pažiūrėkime, kaip ir iš kur atsiranda šnipų?

Priešas stengiasi surasti šnipų iš tos šalies, kurioje nori šnipinėti. Ar yra tokių savo tėvynės išdavikų, kurie parduotų savo tėvų žemę? Deja, yra. Kaip nėra nė vienos valstybės, kur nebūtų vagių ir galvažudžių, taip nėra šalies, kur nebūtų šnipų, bet šie šimteriopai biauresni už pirmuosius, nes jie parduoda savo kraštą, savo brolių krauju apšlakstyta žemę, parduoda visa, kas yra mums brangiausia. Niekas taip neteršia žmogaus, kaip šnipo vardas. Šnipas biaužiausioji niekšybių niekšybė.

Tai kas reikia daryti, kad pragaištų neprašyti kaimynų šnipai ir kurstytojai ir kad būtų užkirstas kelias varyti jiems pragaištingą darbą?

Kary! Visuomet elkis taip, kaip pasakyta mūsų vidaus tarnybos statute: „Kiekvienas karys, įsidėmėjęs ką nors kenksminga ar pragaištinga Lietuvos respublikai, turi pranešti betarpiškajam viršininkui“. Jis žinos ir patars kas daryti. Būk protingas — sužinok šnipo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą, atvykęs į kareivines, nieko apie tai nekalbėk savo draugams, bet pasielk taip, kaip moko mūsų statutas. Antra vertus, karys turi suprasti ir nepasiduoti prieš šnipų įtakai. Į kiekvieną jų paleistą kalbą, šmeižtą ar platinamus lapelius žiūrėti kaip į žudymą ginklu, kaip į nuodingas dujas ir paskelbti jiems griežtą kovą. Kiekvienas karys, pastebėjęs bet kurį nusižengimą ar kėsiniimąsi į padaryti, turi laikyti šventa tėvynės pareiga apie tai pranešti savo tiesioginiams viršininkams, o jei atsargoje, tai pranešti saugumo ar tvarkos dabotojams, kad tokį piktadarį sulaikytų ir iš visuomenės tarpo pašalintų. Tai ne išdavimas, bet kiekvieno kario šventa pareiga, nes ne su prieš šnipų ir šalies išdavikų pagalba kuriama valstybės ir tautos gerovė, bet pasitikėjimu savimi, savo patvariu darbu ir nepalaužiama valia gyventi nepriklausomai, tad saugokime ir ginkime visomis priemonėmis savo iškovotą laisvę ir drąsiai ženkiame į tvirtesnę ir šviesesnę ateitį.

M-tis

Filmuojami zenitinės artilerijos šaudymai
Dmt. Čibo nuotr.

Kautynėse netekus vadų, geras puskarininkis juos pavaduoja

Vyr. puskarininkis Kazys Pališkis gimė 1898 m. kovo 4 d. Jankūnų kaime, Gelgaudiškio val., Šakių apskr. Į kariuomenę pašauktas 1919 m. kovo 15 d. stojo į 2 pėsčiųninkų pulką. 1920 m. pradžioje buvo paskirtas į puskarininkių mokyklą, kurią baigęs buvo pakeltas į jaun.

Vyr. puskarininkis K. Pališkis

puskarininkio laipsnį. 1921 m. sausio 1 d. buvo pakeltas į vyresniojo puskarininkio laipsnį.

Vyr. puskarininkis Kazys Pališkis, būdamas narsus ir pasiaukojęs dėl tėvynės, įvykdė daug narsių žygių, iš kurių tenka paminėti šie:

1919 m. rugpiūčio 28 d. puskarininkis su keliais kareiviais buvo pasiųsti žvalgybon į kaimą, kuriame laikėsi bolševikai. Žvalgai, atvykę prie kaimo, pamatė

kaimo gatve žygiuojant išsirikiavusias priešų kuopas. Pališkis tai matydamas negalėjo ramiai žiūrėti. Pusę žvalgų pasiuntęs į kitą kaimo pusę, o likusius sumaniai išstatęs granatomis apmetė priešą. Priešų eilėse kilo didelė panika ir jis išsiblaškę. Apšaudęs priešą, grįžo pas savuosius ir vadams visa tai pranešė. Tą pat dieną į kaimą atvykę lietuviai rado daug nukautų priešų kareivių ir paliktą priešų kulkosvaidį.

Rytojaus dieną Kazys Pališkis, Jonas Driskius ir dar keli kariai išėjo žvalgybon sužinoti dviejų priešų kuopų pasislėpimą ties Neu Sventenu. Žvalgai, nors ir nepatogiomis sąlygomis, uždavinį atliko gerai. Laiku pranešė priešų padėtį ties Neu Sventenu. Tą pat dieną priešų jėgos buvo galutinai sunaikintos.

Kautynėse prie Rautenzee bolševikai pradėjo spausti lietuvius. Jaun. puskarininkis Pališkis padavė komandą pulti pirmyn. Priešai, nusigandę tokio nelaukto puolimo, leidosi bėgti. Tą pat dieną lietuvių kariuomenė pasiekė Dauguvos krantus.

1919 metų rudenį bermontininkų fronte prie vieno bažnytkaimio buvo pasiųstas į žvalgybą jaun. puskarininkis Pališkis su dviem kareiviais. Žvalgai, atvykę į bažnytkaimį sužinojo, kad bermontininkai klebonijoje plėškauja. Tada žvalgai apsupo kleboniją. Trys priešų kareiviai buvo paimti į nelaisvę, keturiems pavyko pabėgti. Pališkis, išstardęs belaisvius, sužinojo, kad prie bažnytkaimio esančioje dauboje yra paslėptas kulkosvaidis. Pališkis, nuvykęs į daubą, rado po tiltu paslėptą kulkosvaidį, kuris teko lietuviams.

1920 m. lapkričio 21 d. kautynėse su lenkais ties Giedraičiais, jaun. puskarininkis Pališkis pamatė, jog priešų kulkos sužeidė kuopos vadą ir kitus vyresnius. Paėmė kuopos vadovavimą ir tęsė kautynes iki galo.

Vyr. puskarininkis Kazys Pališkis už pasižymėjimus kautynėse apdovanotas Vyčio kryžiaus 2 ir 3 laipsniu.

Vyr. puskarininkis dalyvavo kautynėse su bolševikais prie Rautenzee ir Neu Sventenu, su bermontininkais prie Radviliškio ir su lenkais prie Giedraičių. Visose kautynėse pasižymėjo narsumu, o žvalgybas atlikdavo sumaniai ir sąžiningai.

Dabar vyr. puskarininkis Pališkis gyvena Trakų kaime, Gelgaudiškio val., Šakių apskr. nuosavame 9 ha ūkyje.

Aug. A-ka

KAIP NORIMA PERTVARKYTI TAUTŲ SAJUNGA

Sąryšy su Tautų Sąjungos nepasisekimu spręsti tarptautinius ginčus tarp valstybių, kaip parodė japonų-kiniečių, italų-etioopų karai ir kiti pavyzdžiai, politiniuose sluoksniuose kilo įvairūs projektai, kaip pertvarkyti Tautų Sąjungą, kad ji galėtų tinkamai spręsti ginčus ir apsaugoti pasaulio taiką. Projektų yra daug — mes čia išnagrinėsime svarbiausius. Pagal pirmąjį projektą, kuris vadinasi Tautų Sąjungos likvidavimo projektas, norima atimti T. S. kompetencijas kaip arbitro ir taikos išlaikymo saugotojo, tai motyvuojant tuo, kad Tautų Sąjunga ginčus likviduoti pasirodė bejėgė. Pagal šį projektą Tautų Sąjunga virstų organizacija antračiams klausimams bei ginčams išspręsti patarimų suteikimu bei moraliniu spaudimu.

Antras projektas yra taip vad. Barthou arba T. S. sustiprinimo projektas. Šio projekto autorius yra buvęs prancūzų užsienių reikalų ministeris Barthou, kuris tragiškai žuvo kartu su Jugoslavijos karalium Aleksandru. Pagal šį projektą turėtų būti sudaryti sritiniai paktai. Barthou iniciatyva buvo suprojektuota vad. rytų paktas, kuris turėtų būti sujungtas su vakarų paktu ir tuo būdu praktiškai įkūnyti taikos nedalomumą bei lygią visų Europos valstybių saugumo garantiją. Deja, lig šiol nepavyko šį projektą įgyvendinti, nes jis sutiko revizionistų valstybių pasipriešinimą.

Trečiasis projektas yra taip vad. neutralių valstybių projektas. Pagal šį projektą Tautų Sąjungos darbas turėtų

apsiriboti tik Europa. Be to, jis siūlo peržiūrėti nuostatus, liečiančius ginčų likvidavimą ir ypač karinių sankcijų taikymą, prie kurio turėtų prisidėti visos be išimties valstybės T. S. nariai. Dar yra anglų vyriausybės projektas. Anglų vyriausybė siūlo pertvarkyti Tautų Sąjungą sritinėmis teritorijomis. Be to, Versalės sutartis turi būti atskirta nuo Tautų Sąjungos pakto. Jei taip T. S. būtų pertvarkyta, tai Vokietija grįžtų į Tautų Sąjungą, nes ji reikalauja, kad Versalės sutartis būtų atskirta nuo T. S. pakto.

VISO PASAULIO LIETUVIAI RENGIASI MINĖTI SPALIŲ 9 d.

Šiais metais spalio 9 d. 16 metų Vilniaus pagrobimo sukaktuves rengiamasi paminėti ypatingai organizuotai. Vilniui vaduoti sąjunga ta proga organizuoja visame krašte ir užsienių lietuvių kolonijose specialius spektaklius — vaidinimus. Vaidinimų parengiamąjį darbą veda Švietimo Ministerijos kultūros departamento mėgėjų teatro instruktorius, dramos artistas V. Steponavičius. Tokių vaidinimų Lietuvoje ir užsienių lietuvių kolonijose numatoma keletas šimtų. Visur bus vaidinamas specialiai parengtas P. Gintalo veikalas „Spalių devintoji“. Mėgėjų trupės, kurios dar nėra įsiregistravusios švietimo ministerijos kultūros departamente, prašomos skubiai tai padaryti. Visoms įsiregistravusioms trupėms bus išsiuntinamas minėtas veikalas ir atitinkamos instrukcijos dėl jo pastatymo.

Tankų ugnies galingumas

Paskutiniai šaudymai ir taktiški pratimai poligone parodė, kad kartais ne visi moka teisingai įvertinti tankų galingumą. Vertinant tankus, pirmoj eilėj reikia prisiminti jų taktiškus ir techniškus savumus. Čia negalima prisilaikyti vieno šablono. Prieštankinės apsaugos įrengimo galingumas priklausys nuo priešų panaudojamų tankų skaičiaus ir nuo jų rūšies. Mes per daug pripratome viską vertinti pagal lengvuosius tankus, bet neužmirškime, kad priešas turės moderniškiausius ne tik lengvus, bet vidutinius ir sunkiuosius tankus, kuriuos kautynėse visuomet panaudos. Todėl rengiant prieštankinę apsaugą ir įvertinant tankų ugnies galingumą, reikia tai turėti galvoje.

Pagrindinė karo taisyklė rekomenduoja savo stipriąsias puses statyti prieš priešų silpnąsias. Ši taisyklė pilnai pritaikoma ir kovai su tankais. Tankas, kaip ir bet kuri karo priemonė, turėdamas daug vertingų taktiškų savumų, turi taip pat gana daug ir didelių trūkumų, kuriuos išnaudodami galime nuo tankų apsisaugoti. Tankas turi šiuos pagrindinius trūkumus:

- apribotas kliūčių nugalėjimas,
- palyginti, silpnas šarvas,
- apsunkintas iš tanko sekimas ir šaudymas.

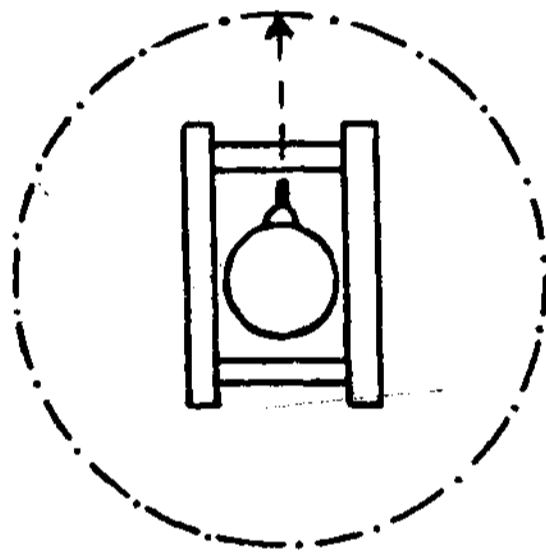
Buvusiojo karo praktika parodė, kad sistematiškai įrengta prieštankinė apsauga, pagrįsta maksimaliniu tankų taktinių trūkumų panaudojimu gali duoti lemiamą pasisekimą. Be to, paaiškėjo, kad tikrai kruopšti žvalgyba, rūpestingas panaudojimas gamtinių ir dirbtinių kliūčių, glaudus bendradarbiavimas visų ginklo rūšių ir geležinė pėstininkų ištvermė gali laiduoti kovos su priešų tankais laimėjimą.

Šiuokart man čia daugiausia rūpi aktyvios prieštankinės priemonės, nes kai kurie mano, kad prieštankinis pabūklas visai paraližuoja tankų veiksmus. Tankams daugiausia pavojingos šios prieštankinės priemonės: prieštankiniai pabūklai, tiesiai šaudantieji lengvosios lauko artilerijos pabūklai, stambių kalibrų kulkosvaidžiai ir priešų tankai.

Moderniškas prieštankinis pabūklas su praskečiamu stovu ir nuimamais skydais duoda horizontalų šaudymą 60° kampu. Atskiri pa-

vyzdžiai prieštankinių pabūklų turi aplinkinį horizontalų šaudymą 360° kampu. Praktiškas šaudymo greitis 6—10 šūvių arba 6—10 nutaikintų serijų per minutę.

Lengvosios lauko artilerijos pabūklas turi ne taip reikšmingą šaudymo greitį (apie 6 šūviai per mi-

1 schema. Lengvasis tankas, ginkluotas vienu kulkosvaidžiu arba vienu 37 mm pabūklų, šaudančiu 360° kampu.

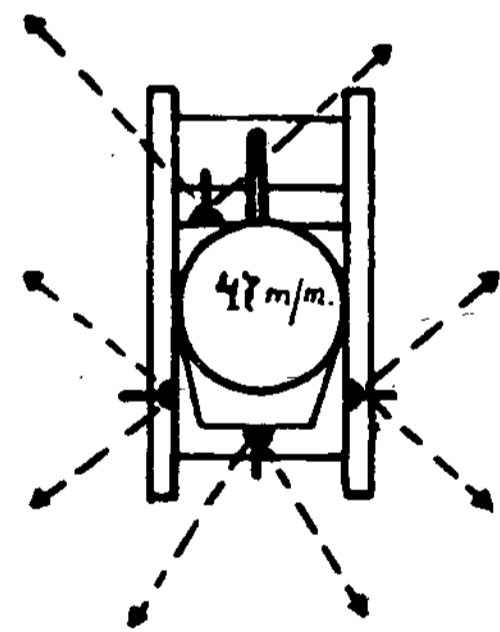
nutę) ir nereikšmingą horizontalų šaudymo kampą (apie 10 laipsnių). Paslankumas nedidelis, bet kai dėl ugnies stiprumo, tai ji daugiausia pavojinga. Išvesti tankui iš rikiuotės vidutiniai būtina 1—2 pataikymai. Sviedinio skeveldra tankams nepavojinga.

12—14 mm kalibro kulkosvaidis artimose ir vidutinėse distancijose lengviesiems tankams yra visai rimtas priešas. Bet šių kulkosvaidžių paslankumas visai silpnas. Tarnyba dėl šarvinio skydo trūkumo apsaugota silpnai. Išvesti tankui iš rikiuotės būtina vidutiniai nuo 3 iki 5 pataikymų; be to, čia daug nusveria pataikymo vieta. Bandymai su stambiaus kalibro kulkosvaidžiais, panašiais į oerlikoną, iki šių laikų dar nebaigiami, vis ieškoma naujų patobulinimų. Daugely kariuomenių į kiekvieną kulkosvaidžių kuopą įvedama po būrį stambiaus kalibro kulkosvaidžių. Kitų valstybių kariuomenės, be lengvosios lauko artilerijos, vidutiniškai taip ap-

rūpintos: 2—4 prieštankiniai pabūklai iki 2—4 stambiaus kalibro kulkosvaidžių 1 pėstininkų batalionui. Bataliono gynimosi bare prieštankiniai pabūklai ir kulkosvaidžiai paprastai išdėstyti į gilumą.

Apskaičiuojant tankų pridavimo skaičių pėstininkams, laikomasi šios taisyklės: vienas tankų būrys*) 1 pėstininkų batalionui. Prieš besiginantį batalioną minimaliai puls 2 batalionai su 2 būriais tankų. Tokiu būdu 1 tankų būriui teks kovoti prieš maždaug 1—2 prieštankinius ugnies taškus priešakinėje riboj, 1—2 tokius pat ugnies taškus gilumoj bataliono ginamajame ruože; ir, be to, turėti prieš save 1—2 baterijas lengvosios lauko artilerijos.

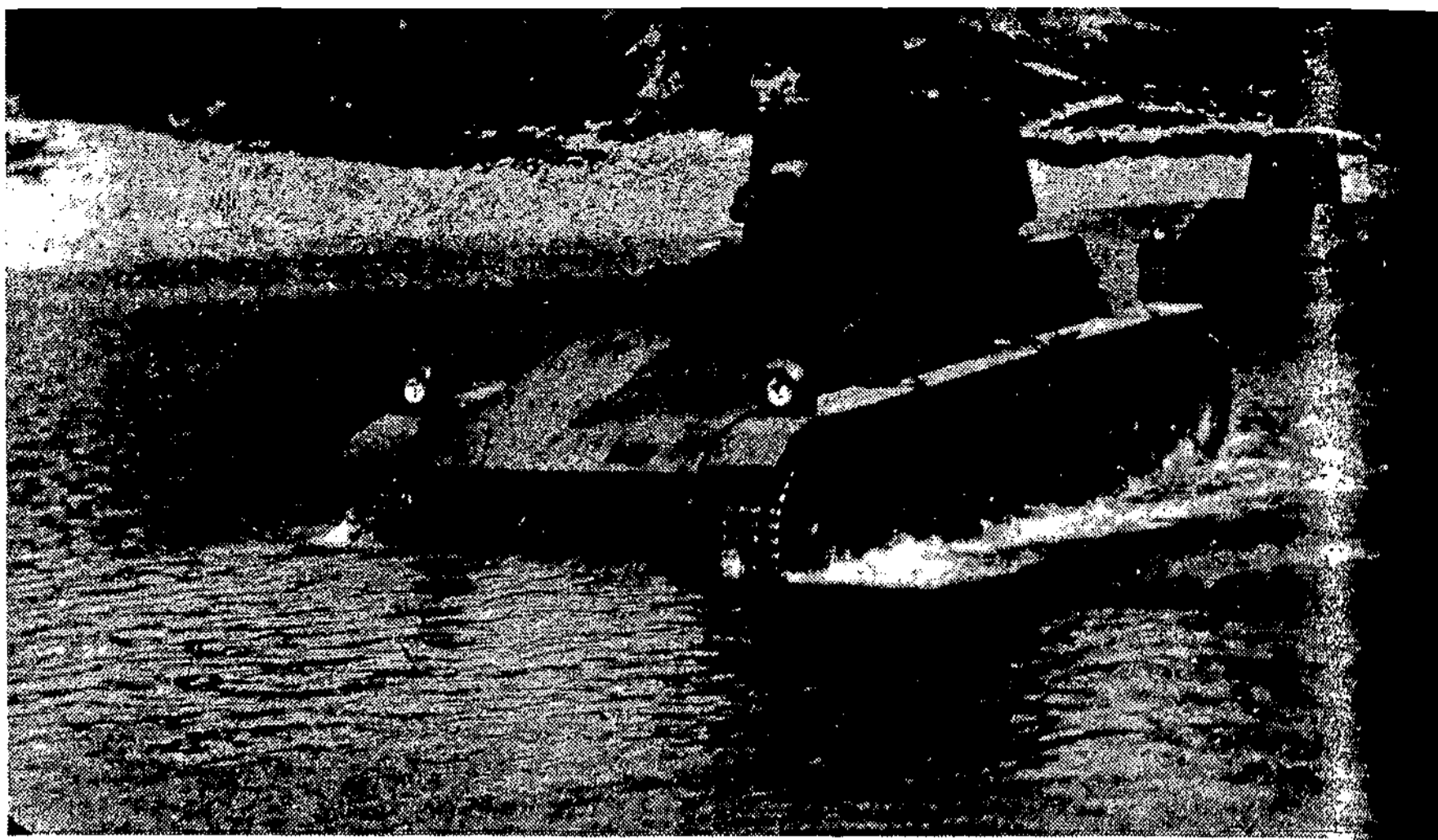
Teoretinėms tanko ir prieštankinio pabūklo jėgoms sulyginti, galime paimti šį vaizdą: tankas juda

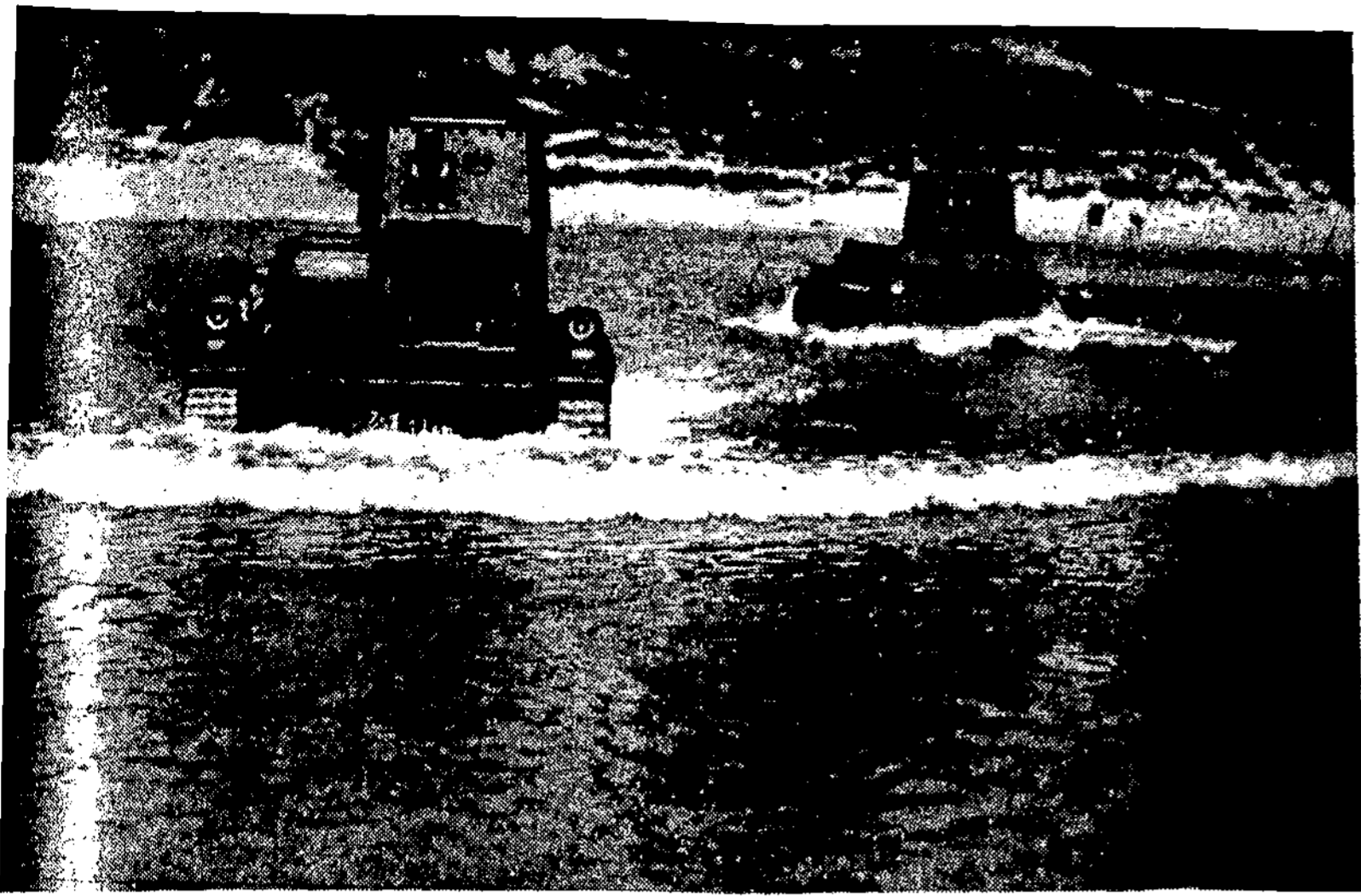

2 schema. Anglų vidutinis tankas, ginkluotas 4 kulkosvaidžiais ir vienu 47 mm pabūklų, šaudančiu 360° kampu

prieštankinio pabūklo kryptimi; prieštankinis pabūklas, savo užmaskavimo vietovėje ir gero sekimo dėka paprastai pirmas pastebės tanką

*) Lengvųjų tankų būryje yra 5 tankai. Iš jų 3 ginkluoti patrankėlėmis ir 2 kulkosvaidžiais. Du tankai sudaro skyrių. Daugelio valstybių 5 lengvųjų tankų būry visi tankai ginkluoti pabūklais ir kulkosvaidžiais.

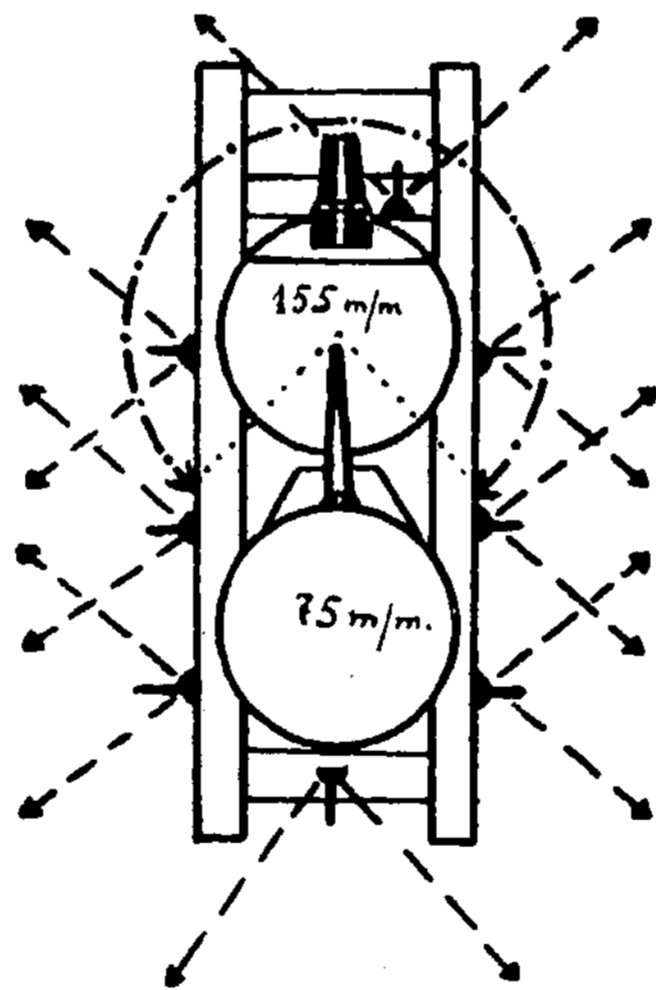
ir pirmas paleis ugnį. Tuo būdu, atsižvelgiant į gerą sekimą, maskavimą, šaudymo taiklumą ir veiksmų greitumą, didesnė persvara visada bus prieštankinio pabūklo pusėje. Ugnies stiprumas, paslankumas, mažesnis pažeidimas (dėl šarvų) — tai vis tanko viršijantieji savumai. Suprantama, kad daug kas pareina nuo tanko komandos parengimo ir materialinių tanko ir prieštankinio pabūklo savumų. Tačiau pabūklas turės reikalą ne su vienu tanku, bet su tankų skyriumi arba ir visu būriu. Tokioms aplinkybėms pabūklo veikimas bus žymiai susilpnintas tankų naudai, ypač jei gerai parengta tankų tarnyba. Sekimo atžvilgiu tanko tarnyba dėl gero šarvo yra geresnė sąlygose, negu prieštankinio pabūklo, o ypač kuris neturi skydo. Tačiau jisai daugiau laimės savo ugnies taiklumu.

Jeigu paimsim tanko ugnies galingumą, tai jo negalime vertinti vien iš tanko ginklų kokybės ir turimo skaičiaus. Čia didelės svarbos turi tanko konstrukcija ir ginklų įmontavimas. Sukamieji tankiniai bokštai leidžia aplinkinį šaudymą 360° laipsnių kampu, nekeičiant važiavimo krypties. Kulkosvaidžiai ir pabūklai, įrengti tanko sienose, taip pat privalo duoti kuo didesnę horizontalinį šaudymo kampą. Ap-skritai, reikalaujama, kad tankas savo turimomis ugnies priemonėmis galėtų šaudyti į vieną taikinį maksimaliniu ginklų skaičiumi. Tam tikslui tankuose kartais daromi keli bokštai, kurie nepriklausomai vienas nuo kito gali šaudyti įvairiomis kryptimis. Sienose įrengti ginklai leidžia horizontaliai šaudyti 60° — 90° laipsnių kampu. Amerikoniškuose tankuose, vadinamas „dvigubas rutulinis“ ginklo įtvirtinimas tanko sienose įrengtiems ginklams leidžia horizontaliai šaudyti 140° — 150° laipsnių kampu. Dar yra įrengimai, kur kulkosvaidis ir pabūklas

vienu nutaikymu šaudo į vieną taikinį drauge.)

Tankinių pabūklų ugnies galingumas priklauso ne tik nuo turimo kalibro, bet ir nuo vartojamų sviedinių pavyzdžių. Pagrindiniai sviedinių pavyzdžiai vartojami daugely valstybių yra:

1) Šarvų pramušamasis sviedinys — kovai su tankais, šarvuotais automobiliais ir su artilerija, pridengta stipriais šarviniais skydais.

3 schema. Prancūzų sunkusis tankas, ginkluotas 8 kulkosvaidžiais, vienu 155 mm pabūklu, šaudančiu 280° kampu ir vienu 75 mm pabūklu, šaudančiu 360° kampu

2) Fugasinė granata su gaištuku — naikinti artilerijos, kulkosvaidžių lizdus ir gyvus taikinius, pasislėpusius įvairiuose lauko fortifikacijos pastatuose bei namuose.

3) Brizantinė granata su jautruoku — naikinti atidengtai išsidėsčiusius gyvus taikinius.

4) Šrapnelis arba kartėčius — naikinti atidengtus gyvus taikinius iš artimų 100 — 150 metrų distancijų.

5) Dūminiai sviediniai — apaikinti sekimo punktus ir prieštankinius pabūklus.

6) Įvairių rūšių trasuojantieji sviediniai — nurodyti taikinius, į kuriuos reik sutelkti ugnį.

Prancūzų yra vartojamas specialus 37 mm ryšio sviedinys „BLM“, į kurio dėžutę įdedamas pranešimas; į reikalingą distanciją sviedinys išmeta pagalba distancinio degtuvo.

Tankams leisti taiklų ugnį padeda visa eilė specialiai įrengtų optiškų taikiklių ir sekimo prietaisų, kurie apsaugoti nepramušamais stiklais ir, be to, žymiai padidina sekimo lauką. Jeigu prieštankinis pabūklas nesugebės pirmaisiais šūviais iš tolimų distancijų padaryti tankams didelių nuostolių, tai tankams priartėjus prie jų tikrosios ugnies distancijos, prieštankiniams pabūklams su jais kovoti bus sunku. Tada viskas pareis nuo pabūklų taiklios ugnies ir pasisekusio tankų manevro.

Paleisti ugnį iš prieštankinio pabūklo kitose kariuomenėse rekomenduojama iš šių atstumų:

Amerikos kariuomenėje nuo 1500 m,

prancūzų kariuomenėje nuo 1000 — 1200 m,

vokiečių kariuomenėje 600 m.

Važiuodamas pilnu greičiu ir lygioje vietovėje, tuos atstumus tankų būrys sugebės praeiti per 2—5 min. Per tą laiką greit šaudantis prieštankinis pabūklas galės paleisti apie 12—30 šūvių (per minutę — 6 šūvius), o tankų būrys paleis apie 36 — 90 pabūklinių (iš 3 tankų) ir 120 — 300 sunkaus kulkosvaidžio šūvių (iš 2 tankų, skaitant serijoje 5 šūviai). Jeigu tankai ginkluoti stipriau, tai atitinkamai padidės ir ugnies galingumas. Tasai apskaičiavimas pirmiausia sako apie didelę lengvųjų tankų ugnies persvarą prieš atskirą prieštankinį pabūklą. Vidutinių ir sunkiųjų tankų ugnies persvara bus dar didesnė.

Braižiniai 1, 2 ir 3 vaizdžiai rodo atskirų tankų pavyzdžių ugnies galingumą. Prieštankinio pabūklo savumai rodo, kad pabūklas yra rimtas tankų priešas, ir tankų būrio veiksmai prieš prieštankinį pabūklą reikalauja rūpestingo pasirengimo, bet tik reikia žinoti tankų savumus ir jų galingumą.

Reikia gerai atsiminti, kad prieštankinės apsaugos organizacija visų pirma reikalauja supažindinti pėstininkus ir kitas ginklų rūšis su prieš tankų savumais ir taktika, nes tik tada bus galima su tankais sėkmingai kovoti.

J. ltn. Pečiūra

SKARLATINA

Viena užkrečiamųjų ligų, kuri Lietuvoje dažnai pasitaiko, yra vadinamoji endeminė Lietuvos limpamoji liga — skarlatina. Skarlatinos mikrobą iki šiol mokslininkams nėra žinomas. Jau anksčiau buvo surkurta teorija, kad skarlatiną sukeliąs mikrobą yra streptokokas. Streptokoku vadinamas reteželio pavidalo mikrobą, susidedąs iš keletą pavienių kokių — mažyčių grūdelių, įmatomų tik per mikroskopą. Tačiau buvo prieštaraujama, nurodant, kad visai naujuose atsitikimuose streptokokas nepastebimas. Kai kurie mokslininkai, Schlossman ir Meyer, į skarlatiną žiūri kaip į medicinoje vadinamos anafilaksijos, t. y., padidinto jautrumo, reakciją; iš tikrųjų, tai turi daug panašumo į seruminę ligą. Kai kurie autoriai skarlatinos priežastimi laiko tam tikrą rūšį streptokokų, kurie reguliariai ramdami nekrotiškuose — negyvuose ir pūlinguose ligonių audiniuose, o taip pat labai dažnai kraujuje. Kiti tą teoriją nugincija. Dviems Amerikos mokslininkams, vyrui ir žmonai Dik'ams, streptokokinė skarlatinos ligos kilmė pasidarė daug tikėtinė. Dikams pasisekė sukelti skarlatinos ligą gautųjų nuo ligonių vadinamųjų gemolitinių streptokokų pagalba. Skiepijant toksiną, Dikas gaudavo skarlatinos išbėrimą. Italijos tyrinėtojai, Diu-Kristina ir Karonija, skarlatinos antkričiu laiko jų išaugintą, iš skarlatinos ligą apimto ligonio kūno, ultrafiltruojamąjį anaerobinį mikroorganizmą, ir tomis kultūromis jie sukeldavo žmoguje skarlatiną.

Nė viena iš tų hipotezių nebuvo pilnai patvirtinta, taip pat; kaip ir rusų mokslininkų radiniai, būtent, Zlatogorovo. Viena tačiau paaikėjo, kad gemolitinis streptokokas, kuris sukelia raudonųjų kraujo kūnelių tirpimą, turi didelės reikšmės skarlatinos ligos bėgyje.

Italijos mokslininko darbai buvo sutikti didelės kritikos. Skarlatina nuo ligonio sveikam persiduoda, paprastai, ligos pradžioje arba net keletą dienų prieš ligos pradžią. Neabejotinas galimumas užkrėsti, jau pasireiškia pirmųjų ligos reiškinių pradžioje ir laikosi ištiesomis savaitėmis su tendencija mažėti. Labai dažnai liga platinasi lengvais ir nepažintais atsitikimais, būtent, kai yra gerklės susirgimas (angina) be išbėrimo.

Paprastai, užsikrėtimas įvyksta per kontaktą, bet būna atsitikimų, kad užkrečia per kosulį ir čiaudėjimą. Kai kurie mano, kad odos epidermis (viršutinis odos sluoksnis), kuris nusilupa ligos gale, turi savyje daug apkrečiamosios medžiagos. Liga gali būti užkrėsta burnos gleivėmis, pūliais iš ausų. Naujuose atsitikimuose, skiepijant į odą burnos gleives, įvykdavo apsirgimų skarlatina: reikia manyti, kad ligos antkritis bent ligos pradžioje esti ir burnos gleivėse.

Užkrečiamumo periodas, paprastai, laikomas apie šešios savaitės nuo ligos pradžios, bet pastebėta, kad net dešimčiai savaičių praslinkus nuo persirgusio ligonio užsikrėsdavo jo artimieji. Paskutiniu metu mokslo darbais buvo įrodyta, kad pasveikusieji ir išsirašantieji iš ligoninės vaikai galėjo užsikrėsti nuo naujai apsirgusių ir į tą pačią palatą paguldytų vaikų. Aiškėja svarbumas įtaisymo ligoninėse atskirų palatų baigiantiems gyti, vadinamiems rekonvalescentams.

Labai dažnai apsirgimai persiduoda per trečią asmenį, per rūbus, daiktus ir t. t. Užkrečiamoji liga gali ant tų daiktų išlikti gajį ištiesus mėnesius ir metus. Dauguma faktų kalba už tai, kad žmogus skarlatina

užsikrečia dažniausiai per gerklę. Būna taip pat užsikrėtimų ir per žaizdas.

Periodas nuo užsikrėtimo iki apsirgimo, inkubacijos periodas, tęsiasi apie 2—5 dienas. Jeigu susirgimas yra kilęs per žaizdą, tai ligai išsivystyti pakanka ir vienos paros.

Skarlatina daugiausia apserga 3—6 metų amžiaus vaikai. Antroje žindymo periodo pusėje vaikai apserga labai retai. Dar retesni apsirgimai būna tarp 3—6 mėnesių amžiaus ir kaip išimtis — apserga naujagimiai, apsirgus ypačiai motinai. Laikotarpy nuo 6 metų iki 20—30 metų liga pasitaiko neretai, bet vėliau palinkimas sirgti vis daugiau ir daugiau mažėja. Pastebima, kad jauni žmonės tarp 20 ir 22 metų — kareiviai irgi dažnai apsikrečia skarlatinos liga.

Vienkartinis persirgimas skarlatina sukelia žmoguje ilgalaikį atsparumą. Reikia manyti, kad atsparumas lieka visam amžiui, ir labai abejotina, kad būtų pakartotini skarlatinos atsitikimai pas tą patį asmenį.

Palinkimas užsikrėsti skarlatina nėra toks didelis, kaip kokliušo arba tymų. Paprastai apserga apie 20% visų nesirgusiųjų skarlatina asmenų arba net ir mažiau. Todėl daugumoje šeimų, ir neizoliuojant kitų sveikų vaikų, lieka tik vienas sergantis; tuo tarpu kokliušu, kaip žinome, apserga dauguma vaikų, o tymais, paprastai, apserga visi vaikai.

Skarlatinos plėtimasis, paprastai, būna labai lėtas; kas 5—10 metų įvyksta didelės epidemijos, kurios palengva auga ir palengva baigiasi. Būna ir tokių atsitikimų, kad skarlatinos liga tam tikrais periodais, po ištiesių metų lengvų atsitikimų, įgyja labai sunkų mirštamą pavidalą. Europoje skarlatinos liga randama visur. Kitose pasaulio dalyse — Indijoje, Japonijoje, skarlatina pasitaiko retai.

Ligos paprastoji eiga. Inkubacijos periodui (nuo 3—5 dienų, arba net ir nuo 2—8 d.) praslinkus, liga įvyksta staiga, paprastai, nakties metu. Ligoniai pradeda vemti, atsiranda aukšta kūno temperatūra ir didelis bendros savijautos sukrikimas. Vaikas gula lovon. Didesnieji vaikai skundžiasi, kad skauda galvą ir gerklę. Jaunesnieji vaikai tampa apatiški, neramūs, būna kliedėjimų ir trūkčiojimų. Gydytojui tyrinėjant ligonį, galima pastebėti kūno temperatūrą tarp 39 — 41° C, be pastebimų liguistų pakitimų vidaus organuose. Tik tai žiotyse pastebima stiprus paraudonavimas. Pastebimas patinimas liaukų po apatine žiauna ir limfatinių liaukų kirkšnyje. Kūno išbėrimas pasirodo tarp 12—24 valandos, ligai prasidėjus. Iš pradžių ant kaklo, ant krūtinės arba ant nugaros ir, kaip išimtis, nuo pat pradžios ant kūno galūnių. Nuo kaklo ir krūtinės išbėrimas plečiasi ant liemens, ant šlaunų ir pečių, vėliau gi ant dilbių, blauzdų ir pėdų bei plaštakų. Per dvi dienas išbėrimas pasibaigia, ir raudonumas padengia visą kūną, tik lieka neišbertas vien paraudęs veidas. Visai neišbertais lieka nosis, viršutinioji lūpa ir smakras. Paprastai neišbertu lieka trikampis, kurio trikampio pagrindas atsuktas į smakrą; tai labai svarbus reiškinys skarlatinos ligai pažinti.

Pradžioje išbėrimas esti — pavieniai labai smulkūs, šviesiai raudoni taškeliai, tarp kurių dar lengvai galima pastebėti sveiką odą. Pagaliau ant laisvų vietų vis daugiau ir daugiau būna naujų taškelių. Per dieną, dvi — visas kūnas pasidengia susiliejančiu, vis raudono-

nuojančiu išbėrimu. Paspaudus pirštu išbertą odą, pastebima tos vietos pabalimas ir nustojus spausti iš pradžių pasirodo raudoni taškai, o vėliau vėl visa oda paraudonuoja.

Jeigu užrištume per petį guminį raištį, tai po kelių minučių po tuo raiščiu pastebimi taškuoti kraujų išsiliejimai. Pertraukus per išbertą odą piršto nagų, pastebima balta linija. Po išbėrimo dažnai esti didelis niežėjimas. Sergantieji yra linkę kūną kasyti.

3—5 dienoms praslinkus, išbėrimas pasiekia aukščiausio laipsnio ir pradeda iš palengvo blukti. Per 4—7 dienas, arba antros savaitės pradžioje, išbėrimas visai išnyksta; lieka tik vien odos nelygumas, ypač ant pilvo. Kiek vėliau prasideda vadinamas odos lupimosi periodas. Tai būna maždaug antroje savaitėje, o kai kada vėliau. Pradžioje lupasi švelni oda nuo kaklo ir iš pažastų. Rankų delnai ir kojų padai lupasi patys pasakutiniai. Kojų padų lupimasis dažnai pasibaigia tik apie 6—8 ar net 10 savaitę, ligai prasidėjus. 4—6 savaitėms praslinkus, kai kada pasirodo vėlyvas odos išbėrimas.

Be odos išbėrimo, didesnius reiškinius galima pastebėti burnoje ir gerklėje. Paraudonavimas ir patinimas tonsilų — gerklės limfinių liaukų, minkštojo gomurio ir, apskritai, žiočių, kuris pasireiškia jau pirmąją dieną, toliau darosi intensyvesnis. Ligonis sunkiau ryja, atsisako nuo valgio. Vyresnieji vaikai skundžiasi, kad skauda gerklę. Žiotis ir gerklė labai paraudę. Žymiai patinusios tonsilos — gerklės limfinės liaukos savo paviršiumi viena kitą pasiekia, ir esti dengtos kamšteliais. Liaukos prie apatinių žiaunų patinusios ir jautrios jas spaudžiant. Gerklės uždegimas 5—6 dieną pasiekia aukščiausio laipsnio ir pradeda mažėti, bet tuo laiku būna atsitikimų labai sunkios, vadinamos nekrotinės, anginos. Liežuvis pirmas dienas nešvariai apdėtas, vėliau nusivalo ir 3—4 dieną jo paviršius švarus, ryškiai raudonos spalvos, su padidėjusiais išsikišusiais liežuvio speneliais; susidaro vadinamas „avietinio“ liežuvio vaizdas. Bet to vaizdo gali ir nebūti. Kūno temperatūra pirmas 3—5 dienas laikosi taro 39—40 laipsnių C. Būna ir iki 41° C, be didelių svyravimų. Temperatūros aukštumas pareina nuo anginos sunkumo. Paprastuose atsitikimuose temperatūra palengva krinta. Pirmos savaitės gale arba antros savaitės pradžioje, žmogaus kūno temperatūra pasiekia normos. Būna temperatūros užsilaikymai, be suprantamų priežasčių, išties antrą savaitę, jau išbėrimui pasibaigus, nors jokių pablogėjimų ligos bėgyje nepastebima.

Kai serga maži vaikai, širdies plakimas nuo pat ligos pradžios smarkiai pagreitintas: kada kūno temperatūra 40° — pulsas pasiekia 160—180 smūgių. Bet nieko baisaus tas dar nesudaro. Pulso pagreitėjimas pastebimas ir be padidėjusios temperatūros. Bendra ligonio savijauta pablogėjusi, nuolat būna apatija ir nerimas, nemigas, apetito stoka.

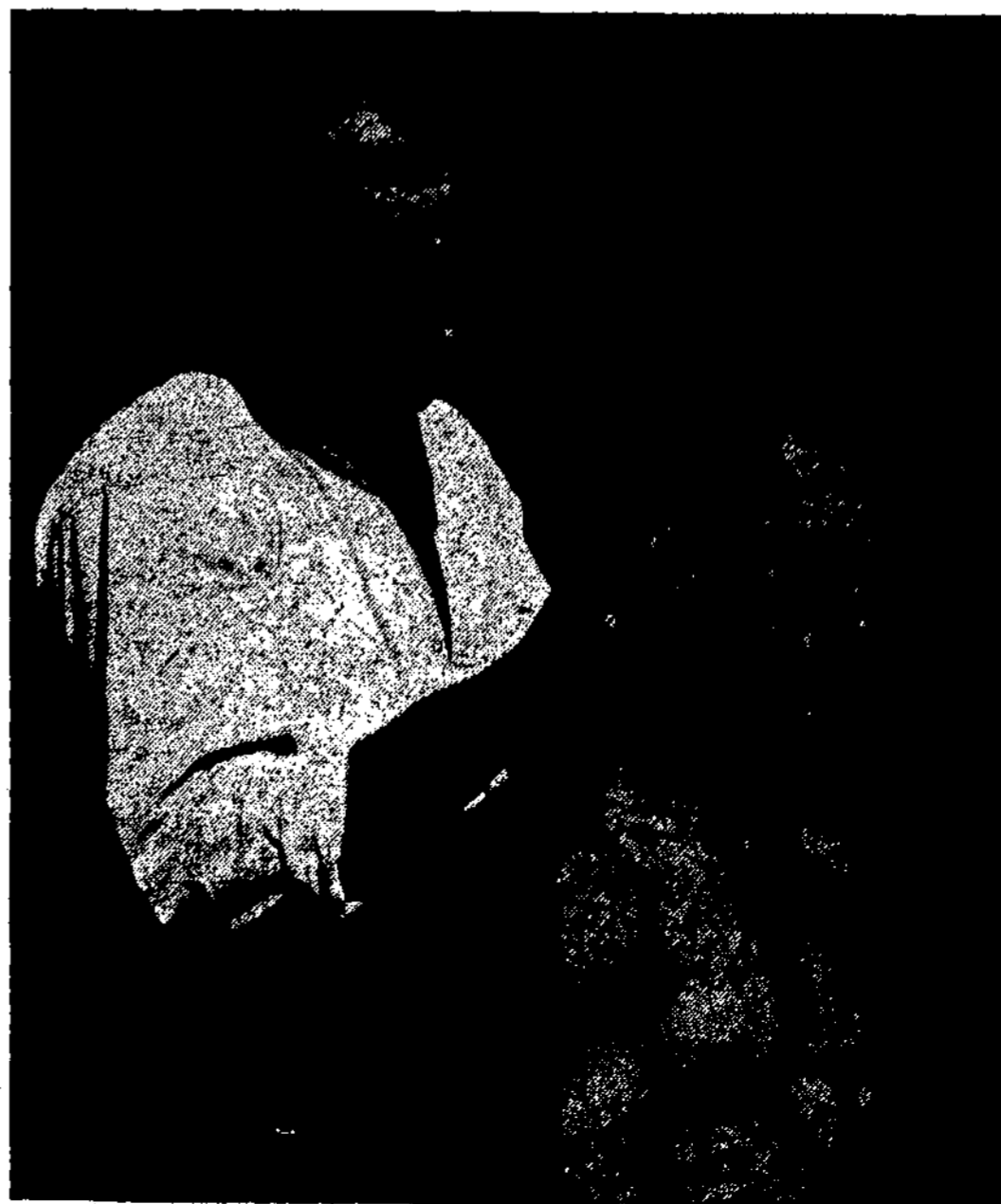
Plaučiai, paprastai, lieka nepaliesi. Ausys ir akys taip pat lieka ligos nepaliesios. Pastebima nedidelio laipsnio nosies sloga. Paprastuose atsitikimuose, be komplikacijų širdyje, nieko ypatingo negalima pastebėti. Kai serga mokiniai, pastebimas didelis pulso pagreitėjimas, palyginant su temperatūra. Pirmas 2—3 dienas keičiasi kraujų vaizdas, didėja vadinamųjų neitrofilinių leukocitų kiekis.

Padidėjusios temperatūros metu šlapumas esti drumstas, aukšto lyginamojo svorio, ir jo nedaug. Dažnai šlapume būna net daug baltymų, vadinamųjų cilindrių, įmatomų tik mikroskopo pagalba. Pastebima ir

keletas raudonųjų kraujo kūnelių, mikroskopo regėjimo lauke. Ir jeigu liga nepablogėja, jei neįvyksta tikro inkstų uždegimo, tie liguisti reiškiniai šlapume išnyksta. Pradedant nuo antrosios savaitės vidurio arba galo, ligonis jau yra pagijimo periode; jį sunku nulaikyti lovoj, ir iki pasibaigs odos lupimasis, ligonį reikia laikyti atskirai nuo kitų vaikų. Ligos pablogėjimai pastebimi tarp 3—6 savaitės, dėl skarlatinos antkričio veikimo — inkstų uždegimas, širdies vidujinės plėvės uždegimas, limfinių liaukų uždegimai. Bet tie pablogėjimai, esant gerai ligonio priežiūrai ir gydymui, nevisuomet įvyksta.

Būna ir labai lengvų skarlatinos formų. Sydenham ir Bretonneau iš pradžių net abejojo pavadinti skarlatiną liga, kol iš savo prityrimo neįsitikino, kad ta liga gali būti ir labai sunki. Kai kada liga būna nepastebėta. Tikrai vėliau odos lupimasis arba kilęs inkstų uždegimas rodo, kad tai buvo skarlatina. Būna vadinamosios visai nežymios rudimentarinės skarlatinos formos, su labai nežymiu išbėrimu arba visai be išbėrimo. Gali būti žymūs tik kiti reiškiniai. Būna ir labai sunkių skarlatinos formų. Vaikai gali mirti pirmą, antrą, trečią ir penktą dieną. Yra mirties atsitikimų, kurie įvyksta po 16 val. nuo ligos pradžios. Sunkiuose atsitikimuose apetitas visai išnyksta, nors maistui ryti jokių kliūčių nėra. Sunkus viduriavimas rodo įvykusį bendrą kraujo užkrėtimą. Smegenų plėvių uždegimas pasitaiko labai retai ir tai yra reiškinys bendrojo kraujo užkrėtimo. Vėlesnėje skarlatinos ligos stadijoje gali būti ir tikros difterijos atsitikimai.

Prie skarlatinos, ypač prie sunkios anginos, ligos bėgyje gali būti pastebima ir teigiama Wassermann'o reakcija, kuri tais atvejais nėra įrodomasis sifilio ligos reiškinys. Todėl, sergant skarlatina, nepridera imti kraujo Wassermann'o reakcijai ir įtarus sifilio ligą, nes tas gali klaidinti. Skarlatinai pasibaigus, kai kada lieka ligos pasėkų: sugedusi ausis, net kurtumas, širdies vožtuvėlių trūkumai ir rečiausiai — chroniškas inkstų uždegimas. Mirtingumas nuo skarlatinos svyruoja tarp 1 ir 50% visų apsirususiųjų. Nėra ligos, klas-

Bus sveika ir patogų

O. Milaševičiaus nuotr.

angesnės už skarlatiną. Vis galima laukti įvairių to ligos komplikacijų, pablogėjimų.

Svarbiausioji apsaugos — profilaktikos priemonė tai yra ligonio izoliacija iki odos lupimosi pasibaigimo ir iki išgijimo ausies ir liaukų susirgimų. Dažniausiai tas yra galima — paguldžius ligonį į ligoninę. Reikalinga griežta dezinfekcija kambario, kur ligonis gulėjo, ir visų daiktų, su kuriais ligonis turėjo kontaktą. Dezinfekcija atliekama formaldygidu garais specialiu aparatu, bet galima ją atlikti, turint galvoje medinių daiktų dezinfekciją ir, pavyzdžiui, sublimato skiediniu 1:1000.

Dikui ir Cingeriui būk tai pasisekė sužadinti atsparumą prieš skarlatiną, įskiepijus į odą sveikiems nedidelį toksino kiekį; profilaktiški skiepijimai prieš skarlatiną Diko metodu paskutiniaisiais metais nustojo reikšmės, nes po tų skiepijimų pastebėta ir labai sunkių, mirtingų atsitikimų, kaip ir pas neskiepytus žmones.

Labai didelės reikšmės kovai su skarlatinos prasiplėtimu mokyklose turi ankstybas ligos pažinimas ir laiku uždraudimas ligoniams lankyti mokyklą, arba bendrauti su kitais mokiniais. Nuo ligos pradžios, iki galimumo vėl leisti mokiniui lankyti mokyklą, turi praeiti nemažiau, kaip šešios savaitės. Mokyklos būstinė turi būti dezinfekuota formaldehido garais, medinės dalys, suolai, grindys, durys — dezinfekuojami sublimato skiediniu 1:1000. Sergant skarlatina, būtina reikalinga gydytojo priežiūra, nes visuomet gali įvykti pavojingų komplikacijų. Dėl ligonio karščiavimo, gy-

dymo paprastai nereikalinga, nes vaistai temperatūrai sumažinti gali tik silpninti širdies veikimą. Esant kūno temperatūrai 39—40°C, galvos skaudėjimui naudingos drungnos vonios 32—33°C, vieną, du kartus per dieną. Esant labai aukštai temperatūrai, naudinga ligonį įvynioti į šlapią, kambario temperatūros maršką, kuri vandeniui šlapinama vieną arba du kartus per dieną. Ilgam karščiavimui esant, naudinga dėti ant galvos pūslė su ledu; tą patį galima dėti ir prie širdies. Tačiau šalti įvyniojimai ne visuomet lengvai pakeliami ir reikalingi gydytojo kontrolės.

Odos lupimosi metu reikalinga kas dieną arba kas antrą dieną šiltoka vonia; nuo to greitėja odos lupimasis ir apsaugojama nuo pavojingo odos galelių išbarstymo. Odą reikalinga ištepti atitinkamais riebalais.

Labai daug dėmesio turi būti kreipiama į burnos priežiūrą ir į nosies gydymą. Vyresniems vaikams burną ir gerklę skalauti grynu virintu vandeniui, peroksidu vandenilio skiediniu 3% — stalo šaukštas vienam stiklui vandens, arba 3% boro rūkšties skiediniu. Mažiesiems vaikams duodama čiulpti. Formaminto tabletes. Dieta ligoniui, bent trijų savaičių bėgyje, turi būti pieniška, su lengvų daržovių ir angliavandenių priedu. Vengtina daug druskos, mėsiško valgio, kiaušinių, nes tai gali erzinti inkstus.

Gydymas širdies, inkstų, ausų, limfinių liaukų ir smegenų plėvių uždegimo — reikalingas pavesti gydytojui.

Dr. M. Nasvytis

Kas turi atlikti karinę prievolę

Šį rudenį nuo rugsėjo 1 d. ligi spalio 14 d. bus imami į kariuomenę vyrai, gimę 1915 m. Ryšium su naujuoju Karinės prievolės įstatymu, pagal kurį minėtas ėmimas bus vykdomas, kai kam esą neaišku, kas, būtent, šį rudenį turės stoti į apskričių karinės prievolės komisijas karinės prievolės atlikti ir kas bus imamas į kariuomenę.

Išsklaidyti minėtiems neaiškumams, Kariuomenės Štabas praneša, kad ir šiais metais karinės prievolės atlikti į apskričių karinės prievolės komisijas turės stoti tokių pat kategorijų vyrai, kaip ir kiekvienais metais, su tuo tik skirtumu, kad turės stoti ne tik Lietuvos piliečiai, bet ir Lietuvos gyventojai, neturintieji jokios pilietybės (nei Lietuvos, nei bet kurios kitos valstybės).

Pagal mūsų karinės prievolės įstatymą karinės prievolės atlikti kiekvienais metais šaukiami vyrai, kuriems tais metais sueina 21 metai amžiaus, ir vyresni, jei dar jie nebuvo stoję su šauktais jų vienmečiais. Tačiau senesni kaip 45 m. amžiaus vyrai iš viso nebeturi stoti.

Taip pat nebeturi stoti tie, kurių karinės prievolės klausimas jau išspręstas. Todėl visi vyrai, gimę 1896 metais ir vyresni, nors jie ir nėra stoję karinės prievolės atlikti — pagal ligi šiol buvusio karinės prievolės įstatymo 21 str. (Vyr. Žin. 91 nr.) į kariuomenę nebešaukiami ir į apskričių karinės prievolės komisijas nebeturi stoti, nes jie visi laikomi atsargoje arba apsaugoje, nors ir neturi tam tikslui duotų dokumentų. Taip pat nebeturi stoti tie 1897 metais gimę ir jaunesnio amžiaus vyrai, kurie jau laikomi atsargoje, naujokų rezerve, apsaugoje, arba dėl nesveikatos visiškai nuo karinės prievolės atleisti ar turi jos atlikimo atidėjimus.

Tuo būdu šį rudenį karinės prievolės atlikti turi stoti tik šie vyrai:

1) gimę 1915 metais, jei karinės prievolės anksčiau neatliko savanoriais,

2) gimę 1897—1914 metais, jei jie dar iš viso nėra stoję karinės prievolės atlikti, t. y. neįskaityti į atsargą, naujokų rezervą ar apsaugą, nėra visiškai atleisti dėl nesveikatos ir

neturi arba nebeturi teisės naudotis (išėjo laikas) duotais stojimo atidėjimais mokslui eiti, būti mokytojais, dvasininkais, matininkais, kultūrtechnikais, jūrininkais ir p.

3) visi norintieji stoti savanoriais, jei jie turi 18—25 metus amžiaus ir nelaikomi atsargoje (neištarnavę kariuomenėje nustatyto laiko) ir dėl sveikatos tinka karo tarnybai.

Iš čia paminėtų vyrų į kariuomenę bus imami tik nese nesni, kaip 35 metų amžiaus vyrai, kurie bus pripažinti tinkami tarnauti rikiuotėje, t. y. sveiki.

Aviacijos kariai priešlėktuvinės aps. rinktinėje
Dmt. Čibo nuotr.

Baisiausioji tautų nelaimė

Karo nelaimė tarp atskirų tautų, valstybių ar jų grupių, nuo kurios ir maldoje prašoma apsaugoti pasaulį — nevisuomet yra baisiausioji nelaimė. Užpultios tautos didvyriškas pasiryžimas visomis pajėgomis ginti savo krašto laisvę išugdo tautoje galingą karžygiškumo dvasią ir sukelia didelę meilę ir prisirišimą prie savo tautos nepriklausomybės. Brangiai savo laisvę apgynusi tauta dar didesniu pasiryžimu stengiasi ją išlaikyti ir visomis turimomis priemonėmis rengiasi gintis galimo ateities ginkluoto tautų konflikto atveju. Tas tautos susirūpinimas ir pasiryžimas yra tuo didžiuoju akstinu, kuris verčia nesustoti vietoje ir nepasitenkinant pasiektais laimėjimais tautos saugumo ir kultūrinio bei ekonominio gyvenimo srityse vis žengti pirmyn, tobulėti, daug dirbti ir kurti, kad tauta neatsiliktų nuo savo kaimynų, kad nebūtų nugalėta jų moraliniu ir medžiaginiu ginklu. Besiginančios tautos didvyriškumas ar besirengiančios žūtibūtinai gintis tautos ginklavimasis, tai nėra garbinimas ar noras karo, o kaip tik yra didelės pastangos karo kėlėją — užpuoliką sutramdyti arba mažinti jam laimėjimo viltis ateities kare. Tuo pačiu visų tik gintis besirengiančių valstybių visos jų saugumo patikrinimo priemonės aiškiai tarnauja paremti nedalomą taiką ir yra jos saugotojos.

Pagaliau ir pavykusio iš užpuoliko pusės karo ar smurto atveju dar anaipol negalima pasakyti, kad nugalėtoji tauta yra žuvusi, kad jos vardą jau galima išbraukti iš pasaulio tautų tarpo. Istorijoje matome daug pavyzdžių, kad gyva, susipratusios, kultūringos tautos sąmonė yra ir šimtmečių nenuslopinama, o galinga, kitas pavergtas tautas savo sienų kalėjime laikanti valstybė dažnai pati netenka savo nepriklausomybės ar bent pavergtųjų tautų žemių, kuriose vėl susikuria atgijusios, išsilaisvinusios tautos. Juk ir didžiojo karo audrose žlugo galingos imperijos, o gyvoms, savo tautinę sąmonę ir galingą dvasią nepraradusioms pavergtosioms tautoms užtekėjo skaisti laisvojo, savarankiško gyvenimo saulė. Iš didžiojo karo ugnies ir jo klaikių griuvėsių atsikėlė atgijusi, savarankiškam gyvenimui pribrendusi ir garbinga, sena, amžius svetimųjų niokiota lietuvių tauta. Vadinas, šia prasme — mums karas nebuvo baisiausia tautos nelaimė, o atvirksčiai, jo proga lietuvių tauta išlaikė didį egzaminą ir buvo priimta į visų pasaulio tautų šeimą. Taigi, gal būt, ir sunku pasakyti, kuri pusė nusvertų: ar ta milijoniška įvairių pasaulio tautų per karą žuvusių 9 milijonų sveikiausių vyrų auka, sunaikintos kultūros ir meno vertybės, išleistos pasakiškos pinigų sumos, žmonių pergyvenimai, vargai ir kančios, — ar susikūręs naujas, dinamiškas, kūryba ir verdančiu darbu alsuojąs visos išsilaisvinusiųjų tautų eilės laisvas, nepriklausomas gyvenimas. Pagaliau tik karo laukuose gimstančio didelio didvyriškumo, pasiryžimo ir aukščiausių žmogaus proto galių įtempimo dėka šiandien pasaulis naudojasi prieš didįjį karą dar neįtikėtinais technikos laimėjimais, erdvės ir gamtos užkariavimais, kurie milijonišku tempu atkūrė karo sunaikintas vertybes ir dabar tarnauja naujiems žmonijos kultūriniais siekimams.

— Tai kokia gi pagaliau yra baisiausia tautos nelaimė?

— Pilietinis karas.

Šiurpas ima kiekvieną galvojančią žmogų ir kiekvieną karį, kai dabar mes kasdien skaitome laikraš-

čiuose margojančias, tarp savęs dažnai prieštaraujančias baisias žinias iš didžiulės tragedijos, kuri ištiko ispanų tautą. Visos tos žinios ir įspūdžiai sukelia labai panašų, tik, žinoma, tūkstančius kartų padidintą jausmą, kurį patiriame išgirdę ar net kartais pamatę atskiros šeimos baisiausią nelaimę — tarpusavio nesantaiką, kuri baigiasi kraujo praliejimu, vieno kito šeimos nario nužudymu. Abiejų Ispanijoje kovojančių pusių noras laimėti, visi pilietinio karo žiaurumai ir tikrasis žmonių sužverėjimas kalba apie baisiausią pilietinio karo nelaimę tautai, jos istorijai, kultūrai, garbei. Nėra vietos pilietiniame kare tauriam didvyriškumui, nė atitinkamos pagarbos priešui, nes čia savi žmonės paprasčiausiomis priemonėmis naikina vieni kitus, drasko paskutinius tautos vieningumo skarmalus ir baisiomis žudynėmis — savo krauju įrašo tautos istorijos lapuosin didžiausią dėmę. Dažnai skaitome, kad žudynių ir kraujo troškimo uždegtos tarpusavio kovose dalyvauja ir moterys, kad miestuose, nežiūrint esamos valdžios, viešpatauja netvarka, anarchija ir šiurpus įtariamų žmonių žudymai. Kovojančių pusių neapykanta vieni kitiems — prašoka visuose tautų karuose galimas ribas. Bažnyčių deginimas, beprasmis meno turtų naikinimas ir griovimas, lavonų išniekinimas ir troškimas žudynių žudynėms — kiekvienam bent kiek galvojančiam žmogui rodo, kur nueina pilietinio karo ugnį susikūrusi tauta, jos atskiros politinės grupės ir pagaliau atskiri žmonės.

Jeigu kare su valstybe-užpuoliku užgrūdinamas tautos atsparumas, nuveikiami karžygiški darbai, jeigu visi kovotojai gina savo gimtąją žemę, turtą, savo artimuosius, o jų nuveiktieji darbai yra ryškiu, uždegančiu ir stiprinančiu pavyzdžiu būsimosioms kartoms, — tai pilietinio karo žudynės ilgiems laikams palaužia tautos vieningumą, pasitikėjimą pačios savimi, savo žmonėmis, biauriai suteršia bet kokią kariškąją didvyriškumą, didžiuosius bendrus tautos idealus, o atskiri ginkluoti piliečiai tykoja, žudo vieni kitus, viena politinė grupė kitą, naikina turtą, skriaudžia — persekioja, žudo vieni kitų artimuosius. Jeigu prieš užpulta besiginant valstybė dažnai parodo karžygiškumo, ryžtumo pavyzdį ir kitoms tautoms, tai pilietinio karo audra kaimyniniam krašte yra lyg kokia maro epidemija užkrėsta vieta artimiausiems valstybės kaimynams.

Kaip rodo šių dienų įvykiai, Ispanijos tragedija jaudina, įvairiai suinteresuoja ir veikia ir didžiasias Europos tautas. Pilietinis vienos valstybės karas kartais net gali išsiplėsti į netikėtino masto pasaulinį karą. Taigi, į neramioje tautų gyvenimo atmosferoje kad ir vienos valstybės tarpusavio kovos gali įžiebtai baisų gaisrą. Idėjos, dėl kurių tautoje įvairios politinės grupės pradeda grumtis jėga, kad ir jos būtų kilniausios, dažnai žūsta, nes baisiais pilietinio karo padariniais kartais pasinaudoja tretysis — savosios tautos patamsių gaivalas arba išorės priešas, kuris dar pakursto pilietinio karo ugnį, kad lengviau pasiektų savo tikslą.

Matydamas ir sekdamas šių dienų Ispanijos likimą, o taip pat išgilinęs į panašių istorijai žinomų pilietinių karų eigą, kiekvienas sveikai protaujantis žmogus, kiekvienas lietuvis ir juo labiau kiekvienas karys aiškiai supranta ir žino tik viena: pilietinis karas — baisiausia tautos nelaimė.

A. G.

Praeitis ir dabartis

Baudė Lietuvą likimas,
Yra vargo liekanų.
Seniai pasakoti ima,
Siūlo užrašams dainų.
O tos dainos tokios graudžios,
Kad ir linksmą širdį spaudžia,
Neprileidžia nė minties
Lyginti prie dabarties.

Buvo dienos, dienos baisios,
Plakė žmogų kruvinai.
Tau lapeliai, dvarui vaisiai;
Tu jam kaltas amžinai.
Nuo pelų įdubę šonai,
Nežinai, ar turi žmoną...
Nežinai nei kas esi.
Jungą vilkdavo visi.

Ir tyroną savo ginti
Skyrė vyrus iš akies.
Už nekaltą kokią mintį
Tau į rekrutus reikės...
Sykį dvarponis pasakė —
Įsitempk, brolau, kaip žvakė
Ir tylėki kaip kapuos,
Nes tave tuoj užkapos...

Vyrai bėgdavo slapstyti
Vargo daliai į girias.
Rengdavo bajorai vyti
Per alkoholio maršus...
O kodėl bijojo vyrai?
Kad galva ant šono sviro,
Pagalvojus apie tai,
Kokie buvo riešutai...

Visų pirma — pusė amžiaus
Su berdanka ant pečių.
Vėl bajoras tave glamžo,
Vėl tiek ašarų karčių.
Sevastopolis, Dunojus...
Siunčia Rusija artojus,
Sau ieškodama garbės.
Kaip gi širdys nedrebės?

Tolimuos kraštuos kaip musės
Žuvo didvyrių ainiai.
Nieks nepamena iš mūsų,
Nes tai buvo jau seniai.
Bet naudinga prisiminti,
(Kai tave nūn šaukia ginti
Savo namą ir vaikus) —
Tą vergiją, tuos laikus.

Imkime šiandien: vaikas
Vos suspėjo apsiprast,
Jau karys, manevrai, kinas,
Jau milinę reikia mest.
Išdulka visokios ligos.
Atsarginio gauna knyga.
O paskui šaulių būry
Tikrą paramą turi.

Girdi savą brangų žodį:
Štai komanda, paskaita.
Nieks širdies tau neužnuodys,
Nes lietuvis čia greta.
Aiškus tikslas, tiesus kelias
Nuotaiką ir dvasią kelia;
Lengvas ginklas ir darbai
Su vytim, tai ne vargai.

Viskas savo, viskas miela,
Savo muzikos garsai,
Ar tempi per lauką vielą,
Ar tu ginklą užtaisi;
Ar sargyboj naktį stovi,
Vis žinai, kieno gerovei,
Kieno reikalus gini,
Rajone kam gyveni.

Mūsų laisvė — kraujo gėlės!
Rengtis turime ir mes.
Kardas Lietuvą prikėlė.
Laisvas ginklo nepames.
Ir ne vien žali mundurai
Ginti savo kraštą turi,
O visi, visi greta,
Kam tik leidžia sveikata!

Į akis kas pučia dūmus,
Arba šaipos atvirai,
Jog aukodamas saugumui
Kurstai karą atvirai, —
Tas jau tikras išdavikas,
Arba priešo pakalikas,
Ar kvailys!... Atsiprašau,
Sąvokas tuoj sumaišau.

Vieniėjo, mirė, kovės,
Budi eilėse kiti.
Tvirtas buvo savanoris,
Būkime ir mes tvirti!
Atvirai ne vienas graso,
Drumsčia mūsų giedrią dvasią;
Laukia, kol tautos šaknis
Kiaulės svetimos paknis.

Ginklas — tikras laisvės laidas,
Puikiai remia sutartis.
Buvo pamokos ir klaidos,
Ateity gera viltis!
Viso galima išvengti.
Kraštas turi karui rengtis,
Nes tas karas kaip liga —
Kyla visuomet staiga.

Gimnazistai ir studentai
Ima ginklą į rankas.
Savo laisvę remiam centais.
Jei ne mes, tai kitas kas?
Karo sunkmečiui atėjus,
Prasikeiks molio Motiejus,
Kad šykštėjo trupinių,
O pritrūko šovinių...

Remki ginklą, ūkininke:
Sūnūs priešą atlaikys!
Okupantai širmį kinkė,
Plėšė skrynias per akis...
Ar atsimeni, brangusai,
Kaip kramtei pirštus ir ūsus;
Geležim kaltus batus
Keikei ketverius metus...

O ir tu, inteligente,
Ar paliksi užmaršus!
Okupaciją iškentės,
Vos į žmogų panašus —
Ar nesijauti atkutęs?
Ar ne lygiai priešo piutys
Tautą užpultą palies.
Kas tavęs pasigailės?...

Nuo „kleboniško“ nutraukęs,
Nuo kosmetikos, dažų,
Pirkis priešdujinę kaukę,
Didink fondą pamažu.
Kaip į valgi, kaip į miegą
Tu žiūrėk į ginklo jėgą,
Nes gini tiktai save —
Pasirūpink slėptuve!

Jei aukoti dėl tėvynės
Ir dėl laisvės kiek gali,
Neraudosi apkabinęs
Baltą beržą pakely;
Vergo ašarų neliesi,
Kraujo nepasigailėsi
Ir nelaužysi galvos,
Kas tie sūnūs Lietuvos.

Stokime visi į gretą
Iš kairės ir dešinės,
Kad nenaikintų granatos
Mūsų kraujo giminės;
Kad atšiptų priešo plienas
Kaip į betoninę sieną;
Kad išeitume kariais
Iš pavojų patvariais!

Nesvarbu, jei ploni pirštai,
Lieknas kūnas ne vargai.
Ne silpni nuo kardo miršta,
Bet kiškeliai ir vergai...
Seniai, moterys, mažyčiai
Padedą, kuo gali, vyčiui. —
Darbo niekam nepristigs,
Laisvė niekad neatpigs!

S. L.

Pro priešo akis praslinko

(Savanorio kūrėjo gusaro Pečaičio pasakojimai)

Nekartą teko gerėtis „Karyje“ aprašytais narsių savanorių žygiais. Šį kartą ir aš savanorio kūrėjo Petro Pečaičio lūpomis pasiryžau papasakoti porą jo narsių žygių.

Petras Pečaitis gimęs 1887 m. Daugelaičių km., Kybartų valsč., Vilkaviškio aspkr. Dalyvavo didžiajame kare ir 1918 m. gruodžio 28 d., pabėgęs iš vokiečių nelaisvės, įstojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę Kauno komendantūroje. Tarnavo gusarų II eskadronė, būdamas vachmistro laipsny. Likimas lėmė, kad tokį laipsnį ir dabar turi, bet šį kartą ne kariuomenėj, bet policijojej.

*

Savanoris kūrėjas Pečaitis pasakoja:

1919 m. pavasarį II gusarų eskadronas gavo įsakymą vykti į Semeliškių mst., kurį buvo užėmę bolševikai. Netoli miestelio sutiko vieną ištikimą žmogų, kuris pasisiūlė parodyti, kur yra bolševikų štabas. Buvo tamsi naktis. Štabe 30—40 rusų. Prie štabo išstatytą bolševikų sargybinių slapta suėmė ir prie kiekvieno štabo lango išstatė po du granatomis ginkluotus gusarus, kuriems vienu laiku buvo įsakyta po dvi granatas įmesti į kambario vidų. Tai buvo sutartinai įvykdyta ir iš štabo pasikėlė tik dulkių stulpas. Kitam šio namo gale buvo rastas didelis sandėlis kulkosvaidžių, šautuvų, drabužių ir kt., kurie tilpo tik į 24 vežimus. Arklius nubalnoję sukinkė į vežimus ir baisiai darganai esant grįžo su geru laimikiu. Atrodė viskas tvarkingai, tačiau... auštant Vilniaus plentu pamatė atliekiant apie 300 bolševikų. Tuomet vežimus pasuko į saugų kelio vingį ir patys sugulėję atsišaudyti, bet dešimteriopai didesnio priešo sulaikyti nepajėgė ir teko iškinkius arklius pabėgti. Nežiūrint į labai gausią priešo ugnį, atsitraukti pavyko tik su viena auka — Mačiuliu, kurį vietos gyventojai atitinkamai palaidojo. Atsitraukiant teko dar ilgai išgulėti pelkėj ir atsišaudyti, kol pavyko parvykti į Darsūniškį pas eskadrono vadą Goštautą.

*

1920 m. rudenį tas pats eskadronas atvyko su uždaviniu į Cipliškių km., Seinų ap. Raitininkų eskadronas (jame buvo ir Pečaitis) užėmė 25 km pločio frontą Kalvarijos — Suvalkų plento ruože. Auštant turėjo įvykti kautynės su lenkais, kurie buvo įsitvirtinę netoli ant kalniuko. Rytą lenkai ėmė nepaprastai smarkiai šaudyti ir vienų jau buvo norima atsitraukti, bet kiti pasipriešino. Narsesniųjų paraginti, visi pradėjo atkakliai gintis. Pečaitis vieną kareivį pasiuntė į gurguolę parnešti šovinių, bet šis jau nebegrižo. Kadangi kitos išeities nebuvo, tai Pečaitis visiems įsakė šliaužti apie 2 km į gretimą apkasą, iš kur lengviau prieinama gurguolė su šoviniiais. Sumaniai bekombinuojant, pasirodė vieno pėstininkų pulko vadas, kartu atsivarydamas 13 lenkų raitininkų, kurie pasakojo, kad lietuviai ant kalniuko nukovė vieną jų pulkininką, sunaikinę raštinę, virtuvę ir daug kitų nuostolių pridarę. Lenkai buvo įsitikinę, kad lietuviams padeda vokiečiai. Jiems nė į galvą neatėjo, kad tai narsios lietuvių saujelės darbas, sumanus Pečaičio vadovaujamos. Po laimingų kautynių ilsėtis neteko, nes eskadronas gavo įsakymą vykti į Suvalkus. Iš Seinų klebono sužinojo, kad Suvalkuose yra apie 300 lenkų. Nežiūrint į tai, buvo nutarta Suvalkus paimti. Naktį užėmė Suvalkus. Po

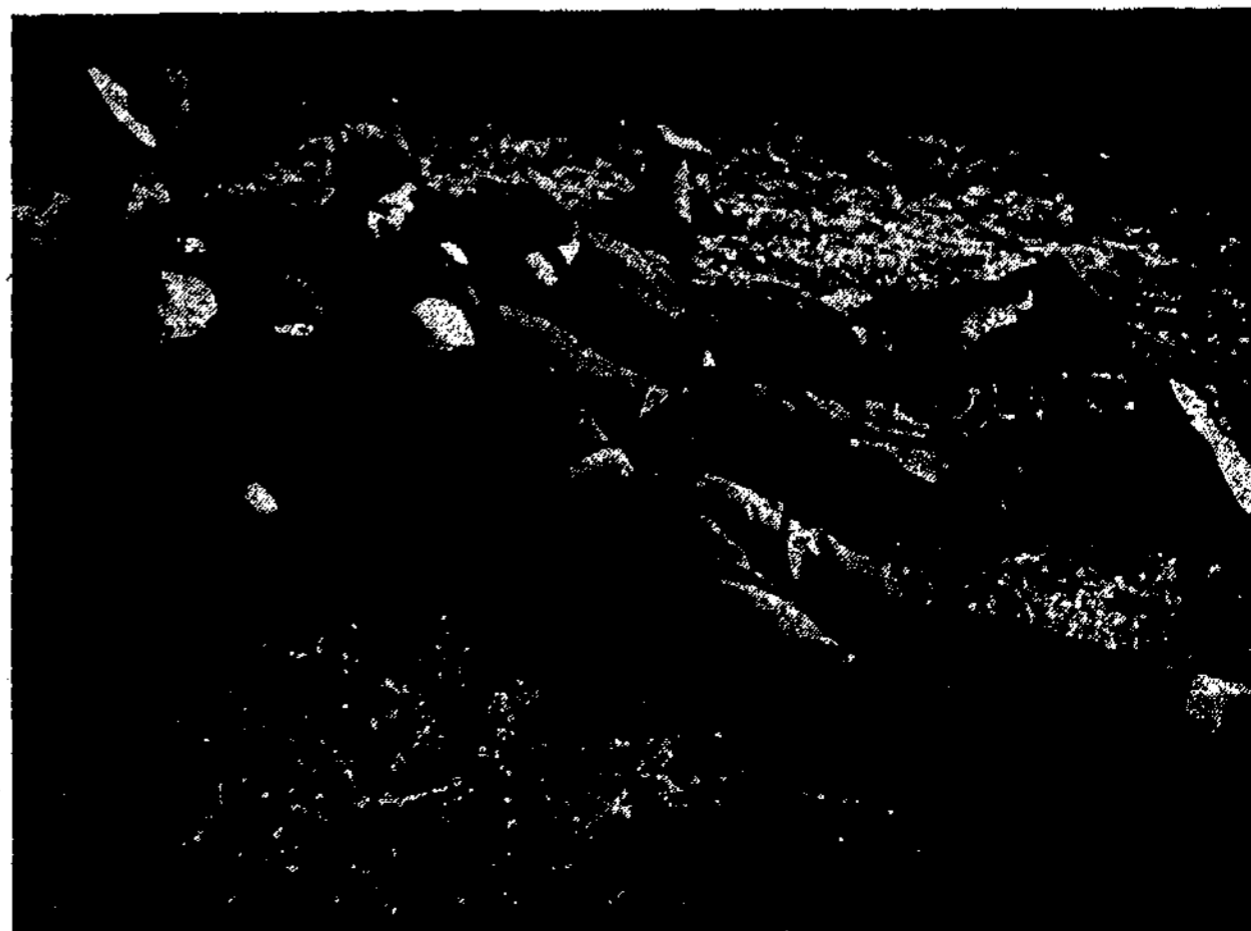
10 kareivių paleista patruliuoti kiekvienoje gatvėje, o likusi dalis ieškojo lenkų įgulos vado. Užklausus apie jų kariuomenės kiekį, lenkų vadas pareiškė, kad jų esama vienas pulkas. Lietuviai suprato, kad tai buvo perdėtos žinios. Jie ir taip jau išsigandusiam lenkų vado pareiškė, kad jų čia atvyko du raitininkų pulkai ir vienas pėstininkų pulkas. Po tokių „informacijų“ lenkai pabūgo priešintis.

Vėliau gautas įsakymas pusei eskadrono vykti į Augustavą, o pusei palikti Suvalkuose. Pečaitis pakliuvo į kelionę Augustavan. Buvo įsakyta, sutikus bolševikus atsitraukiančius nuo lenkų, nuginkluoti. Taip ir atsitiko: netrukus milžiniškam Augustavo miške sutiktas didelis skaičius ginkluotų bolševikų, kurių prievarta nuginkluoti buvo neįmanoma. Čia Pečaitis imasi gudrybių ir įsako bolševikams atiduoti ginklus, kurie Kaune bus gražinti. Įbauginti ir nesiorientuoją bolševikai sukrovė ginkluos ir Pečaitį dar apdovanojo kas kuo turėjo. Ginklai (apie 600 šautuvų, 30 vežimų ir kt.) buvo persiūsta Seinų komendantui.

Tais pats metais Augustavo miškuose Pečaičiui esant su 27 žm., virtuve, 4 vežimais ir 2 kulkosvaidžiais, atėjo žinia iš eskadrono vado, kad lenkai užėmė Suvalkus ir artinasi dideliais šuoliais. Pečaitis vėl ieško išeities. Suranda eigulį, kuriam įsako išvesti iš miško, nes atvirksčiai bus mirtis. Eigulis kasdien vedė po 20 km painiais miškais ir privedė didelį griovį. Visi nutarė, kad čia eigulio pinklės, bet vis dėlto griovį perdėjo rąstais ir persikėlė į kitą pusę, toliau keliavo. Priešaky pamatė daug pėstininkų, ir visi sustingo. Bet koks buvo jų nustebimas, kai pamatė savuosius su kuopos vadu Kazlausku priešaky. Susijungė. Tačiau netrukus tikrai sutiko lenkų kariuomenę. Nutarta išstatyti sustiprintą sargybą ir keliauti (tai buvo naktis) toliau. Lenkai nesitikėjo čia sutikti lietuvių ir nieko jiems nedarė, palaikę saviškiais, praleido. Išėję iš miško gavo pakartotinų žinių, kad Suvalkai tikrai lenkų paimti. Teko juos aplenksti ir keliauti aplinkiniais keliais savųjų ieškoti.

Tai tik maža dalis atsiminimų, kuriuos papasakojo ir prisiminė savanoris kūrėjas Petras Pečaitis. Kitą kartą žadėjo daugiau papasakoti.

Užrašė Vl. Juodvalkis

Ką rašo apie mūsų pulką?

Dmt. Čibo nuotr.

ARTILERININKO VALANDOS

Saulutė jau bando nusišiepti pro Neris pakrančių pušynėlius ir gluosnius. Stovykla pridengta storo, pirštu nepraduriamo miglos sluoksnio.

Palapinės anga atvirā. Rausvas saulutės veidas šyptelį į vidų, o miegas toks saldus, toks saldus, rodos, apie atsikėlimą nėra nė ko galvoti.

Antra valanda. Švilpukas. Netrukus kažkas iš draugų įkiša galvą, pataso už kojų, pasuka už nosies; mat, jis jau apsirengęs, tai ir gudrus.

Pagaliau atsikeli, išoki į batus, paskubom atsiduri valgykloj, sukemši sviestuotą riekę duonos, užgeri kavos.

— E, dabar aš jau vyras: miegų nė ženklo! Tik visais plaučiais griebi drėgną, miglotą orą, lyg rūgusį pieną srėbtum.

Apie pusė keturių. Baterijos pasiruošusios kelionei. Ne kažkoks čia žygis, bet pasiruošimas vistiek reikalingas. Išsivedi arkli, tas irgi lyg nenusiteikęs, eina žiovaudamas, pasiražydamas, atspirdamas tai vieną, tai kitą koją. Pamažu išsiblaško ir jo miegai, grybštelia vieną kitą kartą už apikaklės, už rankovės, lyg norėdamas įsitikinti, ar tikrai tu jo šeimininkas. Atsipučia dar vieną kitą sykį, lyg sakydamas:

— Aha, tai ir vėl kasdieninis darbas.

Išjojam. Šonas, kur saulutė šildo, jau gerokai kaista, kitas dar vis lyg šaltam vandeny pamirkytas. Joti gera, dulkės, tie mūsų amžinieji priešai, rytmečio rasos suklijuoti ir neįstengia mūs užpulti. Pušynai kvepia sakais, arkliai prunkštuoja. Kabinam risčia. Tuoju pasidaro šilčiau. Pakalnėj garuoja Neris, lyg kas apačioj būtų krosnį įtaisęs. Pakrantėmis išsimėtę krūmų kupsteliai kažką turi savyje šveicariško.

Jojam pro taikinių rajoną. Tai kelmynai, iškirstas miškas, prikasinėta kupstelių, pristatinėta medinių pės-

tininkų, tai mūsų įsivaizduojamasis priešas. Dabar čia ramu. Dar valandėlė, ir tušti kelmynai trumpam laikui pavirs nedidelio maštabo pragaru.

Pagaliau kelio tikslas pasiektas, pastatom baterija į poziciją ir skeliam smarkia risčia į dainų apdainuotą Šilosėdų aukštumą. Ne senovės dainiai ją apdainavo, bet tie patys poligono gyventojai, žalsvieji mūsų kariai. Kartais ir jie turi poetiškas širdis. Ant plačios kalvos viršūnės sustojusi grupė vadų, apsiginklavusių žiūronais, seka kiekvieną sprogimą, lyg būtų stengiamasi Verdeną paimti. Čia pat atokiau krūvelė kariūnų, taip pat su žiūronais ant kaklo, spėlioja:

— Čia pirma baterija, čia septinta, o čia gaubicos.

Po truputį įpranti iš sviedinio lėkimo atskirti, koks pabūklas jį paleido. Štai, lauko patrankos sviedinys lekia plokščiai šnypšdamas, švilpdamas. Gaubicų — eina gargaliuodamas, tarškėdamas, lyg Elijo ratai per dangaus grindinį važiuotų.

Štai, keturios baterijos šaudo vieną taikinį. Greit ant taikinio susidaro tiršta dūmų bei dulkių uždanga, ir atrodo, lyg ten nė blakė gyva nebegalėtų beišlikti.

Ar tikrai ten taip baisu — nežinia, bet vargu ar atsirastų drąsuolis, kurs drįstų ten nors penkias minutes išbūti.

Pasižiūri į laikrodį. Jau netoli pusė dvyliktos. Nė nepajutai, kai prabėgo dešimts valandų, kai atsikėlęs.

Šaudymas baigtas. Einam prie arklių ir prasideda: „Kelias atgal“. Dabar mus apstoja dulkių, jau nebe debesys, bet tiesiog skverbiamės per jų sieną, jojam lyg dulkių maiše. Sunku bežiūrėti prieky einantį arkli.

Bet visi linksmi, džiugūs, nors kaminkrėčiai iš veido. Ką čia reiškia trumpa dulkių vonia prieš pusę dienos poilsio, saulės, vandens ir pušyno oro pertekliaus.

P. B.

„Kareivėlis“ ar „kareivis, vyras, karys“?

Lietuvis nuo svetimųjų priespaudos laikų dar kartais yra įpratęs save laikyti nusižeminusiu, mažučiu, mažai tegalinčiu ir tesuprantančiu žmogeliu.

Ir kariuomenėje iš seno dar yra pasilikus mažas dalis priespaudos liekanų, kaip kad, pav., daugumas į kareivį yra įpratę žiūrėti, kaip į kokį vargšą bei silpną sutvėrimėlį. Tas, mano manymu, ypač pasireiškia įvairiais atvejais, o kartais ir spaudoj, dainose, — kareivį vadinant kareivėliu. Juk šis bereikalingas mažiškinis pavadinimas rodo tik lėkštą sentimentališkumą, susmulkėjimą, primena pasigailėjimo vertą vyruką, o ne šių dienų Lietuvos kariuomenės kareivį, rinktinį vyrą, žūtbutinoms grumtynėms pasirėngusį kari. Senesnio amžiaus moteris, matydama žygiuojančius karius, kartais nusišluosto akis ir sako: „nuvargę vargšai kareivėliai, tur būt, nevalgę, nabagėliai“ ir t. t. Manau, kad tokie pavadinimai mūsų kareiviams, kaip kareivėlis, kareiviukas, nabagėlis, vargšelis ir t. t., yra jau senai rautini iš pat šaknų, ir į tokius pasakymus kiekvienas turėtų atsakyti trumpai ir aiškiai: „Aš ne kareivėlis, ne vargšelis, bet kareivis.“ Kaip mes kareivį galim vadinti kareivėliu, nabagėliu, jei jis šiandien iš savo tarpo brolių rinktinis, sveikiausias? Juk į kariuomenės eiles vyrai patenka tik žaliukai, stiprūs, gero kūno sudėjimo, sveiki ir t. t. Arba, koks vargšelis, kareiviukas, jei jis šiandieną aprūpintas rūbais, maistu, prižiūrima jojo sveikata, išmokslintas, kaip varfoti ginklą, pasirėngęs dideliems, garbingiems tėvynės žygiams; jei jis yra drąsus ir didvyriškai nusiteikęs prieš

krašto priešus, jei jis tvirtai jaučia rankose modernią ginklą. Taigi, tokius visakam pasirėngusius vyrus mes turim ir privalom vadinti tik kareiviais, kariais.

Be to, mūsų rašytojai ir kariškų dainų kūrėjai taip pat turėtų „kareivėlių“ vengti, nes jei mes kasdien, kad ir savo dainuojamose dainose, tuos „kareivėlius“ kartosime, tai niekad to žodžio ir tos susmulkėjimo dvasios nenusikratysime. Skiepijant kovotojui narsumą, pasiryžimo ir savimi pasitikėjimo dvasią, reikia kad tai būtų daroma kiekviename žingsnyje, kiekvienoje smulkmenoje. Taigi, atitinkamu, vyriškumo, tvirtumo nuotaiką keliančiu žodžiu tą rengiamą kovotoją visuomet reikėtų ir vadinti. Jokiam poetiškam mažiškiniam žodeliui čia nevieta! Ir iš tikrųjų, jeigu kareivis savo viršininkų, draugų ir prašalaičių dažnai bus vadinamas kareivėliu, tai jis daugumoje ir jausis tuo mažai sugėbančiu, neturinčiu pasitikėjimo ir vyriško savimi pasididžiavimo žmogeliu. Kaip nevartojame žodžių: karininkėlis, puskarininkėlis, taip negali būti nė kokio ten kareivėlio. Nebent šiuo žodžiu norėtume išreikšti menko, netikusio kareivio sąvoką. Taigi, kareiviais, vyrais, kariais lai būna visur vadinami tie, iš tikrųjų, rinktiniai vyrai, kurie sudaro mūsų kariuomenės modernius pulkus, o ne kareivėlių pulkelius! Ne specialiais įsakymais ar prievarta, bet savo karišku, vyrišku susipratimu ramiai, kultūringai patys šalinkime iš mūsų tarpo visa tai, kas primena vergiškus svetimųjų priespaudos laikus ir artėkime prie Lietuvos kario idealo.

San. v. p. Meč. Grinius

Lietuvos Aidas

Pirmasis lietuvių kalba Vilniaus žinių dienraštis buvo pradėtas inž. Petro Vileišio leisti Vilniuje 1904 m. gruodžio mėnesį. Per trisdešimt metų lietuvių periodinė spauda tiek išaugo, jog mes šiandien jau turime septynius dienraščius, iš kurių vienas, būtent Lietuvos Aidas, nuo 1935 m. spalio 29 d. yra leidžiamas du kartus per dieną. Š. m. rugpiūčio 22 d. Lietuvos Aidas išleido 3000-tąjį savo numerį. Toks išleistųjų dienraščio numerių skaičius mūsų dar, palyginti, jauname periodinės spaudos gyvenime yra gana reikšmingas ir minėtinas įvykis. Tad šia proga įdomu nors trumpai prisiminti Lietuvos Aido praeitį, jo nuveikti darbai ir jo reikšmė mūsų nepriklausomai valstybei.

Lietuvos Aidas buvo pradėtas leisti 1917 m. rugpjūčio 6 d. Vilniuje ir jo redaktoriumi ir leidėju buvo dabartinis Valstybės Prezidentas Antanas Smetona. Vokiečiams okupavus Lietuvą, lietuvių kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas kurį laiką buvo lyg ir apmiręs, nes okupacinė valdžia bet kokį veikimą smarkiai draudė. Tačiau lietuviai nujautė beartėjančią tautos laisvę ir jai, kiek galėdami, ruošėsi. Sėkmingesniame veikime buvo reikalingas savas laikraštis, bet okupacinė valdžia jo nenorėjo leisti, teisindamos, kad lietuviams esąs jos leidžiamas Dabarties laikraštis, kurio visiškai jiems pakanka. Suprantamas dalykas, kad vokiškos dvasios Dabartis lietuvių tautinių reikalų jokiū būdu negalėjo patenkinti, ir jie tol reikalavo savo laikraščio, kol pagaliau jų reikalavimas buvo patenkintas.

Vilniuje įsteigtojo ir A. Smetonos redaguojamojo Lietuvos Aido vyriausias tikslas buvo nepriklausoma Lietuvos valstybė. Tai labai aiškiai pabrėžė A. Smetona pirmojo numerio vedamajame. Visi betgi juntame kovą einant galop — jis rašė. — Nuliūdime gimsta geresnės ateities viltis: tikimės, kad ant griuvusių stos nauja gyvata, nepanaši į tą, kuri yra buvusi prieš karą. Lietuva yra be galo daug prisikentusi: padėjo kitiems šiokiu ar tokiu būdu vilkti ant savo pečių karo sunkenybių našta, pavargo, nustojo begalės žmonių bei turto. Kas gali jai atlyginti tuos nuostolius? Vien tik tai jos laisvė. Tad nehenorime grįžti Rusijos valdžion, kuri nedavė augti nei plėtotis atbundančiai Lietuvos sąmonei, nenorime pakliūti nei naujon keno galion, kuri naudotų mus savo reikalams. Norime būti laisvi ir savo rankomis, kad ir kitų padėdami, atstatyti nuniokotą Lietuvą. To užsibrėžtojo tikslo Lietuvos Aidas nuosekliai ir energingai siekė. A. Smetona savo dideliu autoritetu aplink jį subūrė žymesnius mūsų veikėjus ir publicistus, kurie savo straipsniais nagrinėjo svarbiuosius visos lietuvių tautos politinius, visuomeninius, kultūrinius, ekonominius ir kt. klausimus. Lietuvos Aidas jungė visus lietuvius bendrajam nepriklausomos Lietuvos atstatymo darbui, ugde lietuviuose tautiškumo, laisvės ir valstybiškumo idėjas ir tuo būdu grindė stiprius nepriklausomos valstybės pagrindus. Jis plačiai aprašinėjo Lietuvos Valstybės darbus ir buvo, galima sakyti, laikinosios Lietuvos vyriausybės oficiozu. 1918 m. vasario 19 d. Lietuvos Aidas buvo paskelbtas 1918 m. vasario 16 d. Valstybės Tarybos Lietuvos nepriklausomybės aktas.

Ligi 1918 m. spalio 1 d. Lietuvos Aidas buvo leidžiamas tris sykius per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais, o nuo spalio 1 d. jis virto dienraščiu. Prie Lietuvos Aido taip pat buvo leidžiami ir priedai: nuo 1917 m. spalio 4 d. buvo leidžiamas iliustruotas mėnesinis Lietuvos Valandos priedas, skiriamas meno, literatūros ir tautotyros reikalams, o nuo 1918 m. liepos mėnesio buvo pradėtas leisti savaitinis Mūsų Ūkio priedas, skiriamas ūkininkų reikalams. Lietuvos Aidas į atgimstančią ir nepriklausomos valstybės gyvenimą pradedančią mūsų tautą įnešė daug skaisčių vilčių, ryžtingumo, gyvumo ir pakilusios, kūrybiškos nuotaikos. Tuo jis atsistatė valstybei yra labai daug nusipelnęs, ir jo vardas mūsų tautos istorijoje bus labai gražiai minimas.

Lietuvos Aidas Vilniuje buvo leidžiamas ligi 1918 m. gruodžio 31 d. Jis buvo sustabdytas todėl, kad bolševikams artinant prie Vilniaus, krašte ėmė siausti įvairūs neramūs gaivalai, ir spaudos darbe sąlygos pasidarė tiesiog nebegalimos. Po kelių mėnesių Lietuvos Aidi su-

stojus, 1919 m. Vilniuje buvo pradėta leisti Nepriklausomoji Lietuva, kurią redagavo buvęs Lietuvos Aido redakcijos narys ir uolus bendradarbis kun. Juozas Tumas-Vaižgantas. Ji toliau tęsė Lietuvos Aido pradėtąjį darbą, energingai kovojo už mūsų tautos nepriklausomybę. 1928 m. vasario 1 d. Lietuvos Aidas vėl buvo pradėtas leisti Kaune. Jis stengiasi eiti savojo pirmatako vilniško Lietuvos Aido pėdomis, laikytis jo gražiųjų tradicijų. Tų pat metų liepos 1 d. Lietuvos Aido leidimą perėmė akc. Pažangos bendrovė, kuri jį ir dabar tebeleidžia, stengdamos nuolat tobulinti ir plėsti. Akc. Pažangos b-vės leidžiamas Lietuvos Aidas šiandien yra išaugęs į vieną didžiausių, rimčiausių ir daugiausia skaitytojų turintį Lietuvos dienraštį.

Minėdami Lietuvos Aido praeitį ir jo nuopelnus, būtinai turime pažymėti, kad jis palaiko kuo glaudžiausius ir artimiausius santykius su nepriklausomybės gynėja narsiąja kariuomene. Čia įdomu pažymėti tas faktas, kad 1918 m. gruodžio 29 d. Lietuvos Aidas buvo vyriausybės atspausdintas į Lietuvos piliečius atsisaukimas, raginas, kas tik gali, stoti į savanorių eiles ginti su ginklu rankoje Lietuvos nepriklausomybę. „Nelaukdami toliau nei valandos, kas myli Lietuvą, kas trokšta laisvės, kas pajėgia valdyti ginklą, stokime visi į Lietuvos krašto apsaugą. Būrių būriais eikime iš kaimų, viensėdijų, miestų ir miestelių, eikime iš visų Lietuvos kraštų laisvės ir Tėvynės ginti; stokime drąsiai pirmi į kovą! — taip tarp kitko jame buvo rašoma. Kadangi Lietuvos Aidas turėjo daugiau kaip 20.000 skaitytojų, tai vyriausybės raginimas ginti tautos laisvę tuojau pasklido po visą Lietuvą, buvo išgirstas ir jį atsiliepė tūkstančiai lietuvių, pasiryžusių savo krauju ir gyvybe ginti tai, kas tautai yra brangiausia.

A. Daugėliškis

RAUDONDVARIO ŠAULIŲ BŪRIUI 15 METŲ

Rugpiūčio 23 d. Raudondvario šaulių būrys šventė savo gyvavimo 15 metų sukaktį. Į šventę atsilankė rinktinės vadas plk. Talevičius. Buvo pamaldos ir šaulių priesaika, o vėliau paradas ir iškilmingas posėdis, kurio metu rinktinės vadas prisiekusiems šauliams įteikė liudijimus. Šventė buvo pajvairinta šaulių raitųjų sportu. Šokime I-mą prizą laimėjo š. Čikauskas, lenktynėse — š. Jankauskas. Šventė buvo įspūdinga.

Juozas Astrauskas

ŠAULIAI APVAINIKAVO SAVO ŠVENTOVĖ

Žaslių šaulių būrys jau pastatydino savo namus, tik liko juos uždengti ir įrengti. Pasiryžimas viską nugalėjo. Nors dėl šių namų daug kas iš pašalinių abejojo, be to, buvo įvairiausių pasiūlymų, tačiau šauliai į nieką nekreipė dėmesio ir iš sienojaus po sienojum sukrovė savo namelius-šventovę. Pažymėtina, kad šauliai su aukomis nelindo. Jei geri žmonės aukojo, tai tik tuomet priimdavo. Bet buvo ir pašalinių kilnaširdžių, kurie neprašomi daug kuo prisidėjo, kaip, pavyzdžiui, senas kooperatininkas p. Mykolas Steikūnas paaukojo 100 litų pinigais ir jo pastangomis išgauta iš smulkaus Kredito Bankelio 200 litų.

Iz. Saikelis

KRETINGOJ BUS ŠAULIŲ SPORTO DIENA

Rugpiūčio 30 d. Kretingoje, šaulių stadione, bus IV-tos šaulių rinktinės sporto diena — kontrolinis sporto patikrinimas.

Šventės programa nustatyta ši: 1) 10 val. vėliavos pakėlimas sporto stadione, 2) 10,30 val. — pamaldos parapijos bažnyčioje, 3) 13 val. — sportininkų paradas, 4) 13,30 val. — kontrolinis sportas:

a) bėgimas: 100, 200 ir 400 m, b) šokimas į aukštį, į tolį, su kartimi ir trišokis, c) metimai: granatos, ieties ir diskos, d) rutulio stūmimas, e) estafetė, g) lenktynės: arklių, motociklų ir dviračių, i) kolektyvūs ritmiški judesiai. 5) pereinamos dovanos ir prizų įteikimas ir 6) bendri šaulių pietūs.

Šventėje dalyvaus per 300 šaulių sportininkų. Daugiausia pasižymėjusiam sporto srityje būriui bus įteikta pereinamoji dovana, kurią laimėjus iš eilės 3 metus, pereis būrio nuosavybėn. Be to, geriausiems sportininkams numatyta daugelis ir gana brangių dovanų. Dovanos bus parinktos visai praktiškos.

Šventės pasirengimas tiek rinktinėje, tiek visuose būriuose eina labai gyvai.

Karinio ugdymo tikslai ir uždaviniai

Ugdymu, bendrąja prasme, pedagogika vadina tikslingą ir sąmoningą suaugusiųjų veikimą nesuaugusiems, tikslu vesti juos į fizinį ir dvasinį subrendimą. Ugdymo sąvoka apima ir auklėjimą ir mokymą. Kalbėdami apie karinį ugdymą, analogiškai galvodami, turime susitarti, kad karinis ugdymas apima karinį auklėjimą ir karinį rengimą (— mokymą). Šia plačiąja karinio ugdymo prasme toliau ir kalbėsime.

Iš karinio ugdymo sąvokos aišku, kad vienas svarbiausių karinio ugdymo tikslų yra **brandinti žmogaus fizinius ir psichinius sugebėjimus, reikalingus vykdant krašto saugumo darbą**. Tai yra žmogaus sielos ir kūno galių lavinimas kariškai, kitaip — asmens (visuomenės, tautos) karinimas. Įvairiuose žmogaus amžiaus perioduose karinis ugdymas siekia atskirų dar tikslų, pav. pradžios mokyklos amžiaus vaikams daugiau taikomas karinis auklėjimas — karinis nuteikimas, mažiau teduodama specifiškai techninio karinio mokymo — tik pirmieji pradai (rikiuotė etc.), vidurinių mokyklų amžiaus jaunuoliams įvedamas atskiru dėstymu dalyku karinis rengimas — techninis parengimas kariuomenei, kitu atveju — karui, vadinasi, pradžios mokyklose karinis ugdymas stengiasi tik kelti ir plėtoti kariškuosius palinkimus bei vertybes, vidurinėje mokykloje prie to prisideda realus karinis mokymas. Kartu su visuomenės kariniu auklėjimu bei rengimu, viskas sueina į vieną tikslą, kuris yra tarytum karinio ugdymo bazė, būtent: parengti tautą vispusiškai atsparią prieš atžvilgiu.

Žiūrėdami karinio ugdymo tikslo, galime suformuluoti ir jo uždavinius. Jie eina iš dviejų karinio ugdymo tikslo vietų: kariškai išauklėti, techniškai parengti.

1. Vienas pirmųjų karinio ugdymo uždavinių, kuris, nuosekliai ir palaipsniui vykdomas, vestų į vispusišką pasirengimą, yra nenutrūkstamas žmogaus karinis lavinimas. **Reikia į kariškojo judėjimo (saugumo prasme) darbą įtraukti žmogų tik tik bejeinantį į intelektualio brendimo, sritį (vaikas) ir vesti jį tol, kol**

gyvybės saugos reikalas bus nustojęs vertės (mirtis). Nenutrūkstamas žmogaus lavinimas išašmonins visas tas vertybes, kurios reikalingos pasiekti atsidavimą ir pasiaukojimą, ginant kraštą. Nuoseklus karinis ugdymas tikrai išašmonins gimtojo krašto meilę, skiepys vieningumą, tvirtai sucementuos tautą, į vienalytį stiprų organizmą. Savaiame aišku, šiuo metu mūsų visuomenės karinis ugdymas, esąs tik pirmame kelyje nėra pasiekęs tos nenutrūkstamumo vertybės. Senesnioji karta tėra išašmoninta tiek, kiek išgyveno sunkų mūsų valstybės atgaivinimo laikotarpį. Ji nebuvo specialiai rengiama — kariškai patriotinė nuotaika kilusi iš bendrų tautos interesų. Nenutrūkstamas karinis ugdymas, galima sakyti, tikrai galės vykti tik dabar, pradžios mokyklai vaiką paėmus į programinę globą, nes reformuotos pradžios mokyklos programoje kariniam auklėjimui skirta savo vieta. Iš pradžios mokyklos jaunuolį perims vidurinė mokykla, teikdama naujos karinės medžiagos. Pagaliau, kariuomenė visiškai suformuos krašto gynimo svarbą, reikalą ir būdus. Iš pradžios mokyklos išeinančių jaunuolių susidaro dvi grupės: viena, kuri eina į aukštesniąją, antra, grįžta į namus. Su antrąja yra sunkiau. Karinis lavinimas, einąs per organizacijas, gali juos pasiekti, tačiau, kur tenka susidurti su laisva valia, paprastai, rezultatai mažesni. Ir dabar dať kaime matome, kad organizacijose jaunimo nedaug. Taigi, ir organizuotas karinis darbas negali eiti normalia vaga. Visiškai nenutrūkstamai karinis darbas eitų tada, kada kuriomis nors priemonėmis kiekvienas žmogus daugiau ar mažiau būtų įtrauktas į karinį darbą (pav., įstatymo keliu). Reikia, kad kiekvienas pilietis aktingai rengtųsi krašto gynimo darbui, kad suprastų valstybės saugumo reikalą, kad pats lavintųsi ir mokytų bei auklėtų jaunesniuosius. Tuo būdu ir būtų pasiektas svarbus karinio ugdymo uždavinys — nenutrūkstamas, nuoseklus ir planingas karinis lavinimas.

2. Karinis ugdymas, keldamas krašto saugumo reikalą ir jam visuomenę rengdamas, nuolat veikia patriotinę sąmonę. Krašto saugumo interesai susiduria su svarbiausiomis mūsų tautos aspiracijomis. Gerai ži-

Šaulių aikštelės vaikų pratimai Aleksote

J. Brogos nuotr.

nome, kad esama trijų svarbių šios rūšies uždavinių: atgauti Vilnių, tvirtai išlaikyti Klaipėdą ir išsaugoti nepriklausomybę. Šie tautos uždaviniai — gyvybės uždaviniai. Jų negali nežinoti ir nesiekti nė vienas tikras lietuvis. Dirbant krašto saugumui, šie uždaviniai visada stovi prieš akis. Karinis ugdymas kiekvienu atveju pabrėžia viso karinio darbo reikšmę, kuri remiasi svarbiausiais tautos troškimais. Sakytume, karinis ugdymas neleidžia užmigti patriotinei sąmonei — savisaugos instinktui. Reikia pažymėti, kad mūsų visuomenėje, kartais net spaudoje, atsiranda priešingų kariniam darbui minčių. Galime skirti dviejų rūšių nesupratimą (taip vadiname neigiamąsias pažiūras į karinio rengimosi bei auklėjimosi darbą): sąmoningą ir nesąmoningą. Sąmoningas priešinimasis eina iš naujo galvojimo apie galimumus karo atveju. Jų nuomone, mes — maža valstybė neišsilaikysim. Tai tikrai nesusipratusių žmonių mintys. Karas, be abejo, duos įvairių netikėtumų, tačiau, taip galvodami, turėtume nesisaugoti ir vagių, plėšikų ir t. t. Kam saugotis — vis tiek apvojs. Arba — kam rūpintis ateitimi, vis tiek mirsim. Tai nepagrįstos ir nerimtos nuomonės. Žinoma, tų pačių sąmoningų karinio darbo priešininkų, kaip argumentas, imama pacifizmo šūkis. Teisingai: kiekvienas žmogus trokšta taikos ir ramybės. Tačiau, gyvenimas taip susikomplicuoja, kad karas esti neišvengiamas. O ar jį sutikti nepasirengus? Niekuomet. Tų pačių tarpe matome ir nepagrįstą pesimizmą, apatiją, neryžtingumą. Tai, žinoma, nuotaikos dalykas, tačiau jis remiasi tuo pačiu nerimtu galvojimu. Tokių nuomonių ir neigiamų minčių visiškai neturėtų būti. Kita priešininkų grupė — nesąmoningieji. Jų priešinimasis — baimės padarinys. Tie negalvoja, tačiau nesąmoningai bijo pačios kariuomenės ir viso to, kas rišasi su kariniais dalykais: ginklais ir t. t. Tai irgi netikslus galvojimas, — reikia kaip tik visas kautynių priemones pažinti smulkiai, pažinti priešą, jo taktiką ir būdus, kad tik lengviau ir geriau apsiginti. Čia išvardintas neigiamybės karinis ugdymas ir stengiasi pašalinti. Stengiasi išsąmoninti tikrąją visų anksčiau minėtų dalykų būklę, nori nepalikti nei vieno neparengto žmogaus. Ateitis parodys, be abejo, kad visi, moką vartoti ginklą ir kitokius gynimosi būdus, bus dėkingi progai, davusiai kariškai pasirengti.

Karinio ugdymo reikšmė yra be galo didelė. Jau iš trumpai panagrinėtų uždavinių matyti, kad karinis ugdymas — valstybės gyvavimo pagrindas. Taikos metu — stiprinamas, cementuojamas tautiškas gyvenimas, randami bendri keliai, bendras darbas. Karinio ugdymo dėka kraštas organizuojamas į tvirtą gynimo bazę. Karo metu — tautoje nelieka bedarbio žmogaus: visi iki vieno privalo aukotis valstybės gerovei (— visuomenei, šeimai). Kiekvienas gina kraštą pagal taikos metu išmoktą darbą: kiekvienas gauna pagal savo specialybę atitinkamus uždavinius. Aišku, kariškai išugdyta tauta: sutapusi krašto saugumo mintimis, gyvenanti viena krašto gynimo idėja, besirūpinanti valstybės gyvavimo klausimu visomis priemonėmis (— nei vieno tautos nario — darbininko nuomonės nesiskiria), yra stipri, vieninga ir nedaloma.

Bolius Vosylius

Būsimumų vyrų ekskursija prie tolimačio
Dmt. Čibo nuotr.

Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo mokyklon įstoti tvarka

1. Į Karo Mokyklos I kursą priimami Lietuvos piliečiai: a) Tinkamos karo tarnybai sveikatos, b) Teismo nebausti ir neieškomi, c) Baigę aukštesniąją mokyklą, d) Nejaunesni 18 ir nevyresni 25 metų amžiaus, e) Nevedę, f) Išlaikę konkursinius egzaminus iš lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos gimnazijos kurso ribose.

2. Pirmenybė, stojant į mokyklą, duodama liktiniams puskarininkiams, tikrosios tarnybos ir atsargos puskarininkiams ir kareiviams.

3. Norintieji stoti į mokyklą kadro kariūnais, prašymus rašo J. E. Respublikos Prezidento vardu ir prisiunčia Karo Mokyklos viršininkui iki rugsėjo 10 d.

Prie prašymo turi būti pridėta: a) Mokyklos baigimo atestatas ar notaro patvirtintas nuorašas, b) Gimimo metrika, c) Ištikimybės liudijimas, d) Fotografija, e) Savo ranka rašytas curriculum vitae.

P a s t a b a: Liktiniai puskarininkiai, tikrosios tarnybos puskarininkiai ir kareiviai prašymus su visais dokumentais (išskyrus nurodytą punkte c) siunčia prie raporto komandos keliu. Dalių vadai prie dokumentų prideda pažymėjimą apie kandidato tinkamumą būti karininku.

4. Kandidatai į komisiją stoja rugsėjo 24 d. 9 val. Karo Mokyklos rūmuose.

5. Priimtieji turės atlikti kelių mėnesių stažą kariuomenės dalyse.

6. Maistu, kol bus priimti (apie savaitę laiko), turės apsirūpinti patys.

7. Smulkesnių nurodymų galima gauti Karo Mokykloj kasdien nuo 8 val. iki 14 val.

KORP! „RAMOVĖ“ PRADEDA DARBĄ

Studentų atsargos karininkų korp! „Ramovė“ vasaros atostogų metu buvo darbą nutraukusi. Dabar, susirinkus pakankamai korporantų, vėl pradedami kariško pobūdžio pratimai. Norima išnaudoti laisvas laikas. VIII. 23 pradėti jojimo pratimai P. L. Prezidento karo Mokykloje, kurie vyks reguliariai kiekvieną sekmadienį. Jojimui vadovauja Karo Mokyklos j. ltn. Žemaitis.

Be to, netrukus vėl bus radiofone vykdomi korp! „Ramovės“ karinės propagandos pusvalandžiai. Naujiems moklo metams rengiama karinio ir visuomeninio korporacijos darbo programa.

D. St.

Ginklų Fondas
— mūsų tvirtovė

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

KARIŪNŲ KANDIDATŲ PRIESAIKA

Atlikę ilgą (9½ mėn.) stažą kariuom. dalyse, kar. k-tai, gerai atestuoti, sugrįžo prieš pusantrą mėnesio į išsiilgtąją P.L.P. Karo Mokyklą. Tuoju buvo paleisti 1 mėnesiui atostogų, iš kurių grįžę ir pagyvenę mokykloje per savaitę, kar. kandidatai rugp. 23 d. prisiekė Karo M-los vėliavai. Prieš priesaiką energija spindinčioms jaunųjų kariūnų eilėms įspūdingą žodį tarė kun. Abraitis, o po priesaikos m-los viršininkas gen. št. plk. Musteikis, sakydamas, kad geriausiai ištesėsime priesaiką, klausydami savo šalies įsakymų.

Visi jaun. kurso kar. kandidatai pakelti į kariūnus.

Savo šefui, Resp. Prez. A. Smetonai, jaunieji kariūnai griausmingai sugiedojo „ilgiausių metų“, o krašto apsaugos ministeriui ir kariuomenės vadui sušuko 3 kart „Valiol!“

Kar. Raugas

KAREIVIAI PALANGOS KURORTE

Šiais metais esant gražiam orui, mūsų kurortai buvo pilni vasarotojų. Tarp valdininkų vasarotojų mūsų kareiviams teko gražios progos pabuvoti, pasikalbėti Palangos pajūrio kopose ir pasimaudyti sūriame jūros vandenyje.

Šis nemažas kareivių būrys priklausė prie Vyr. ginkluotųjų pajėgų Vado, Respublikos Prezidento, A. Smetonos garbės sargybos. Nors šis nemažas karių būrys turėjo pareigų garbės sargyboje, bet atliekamu nuo tarnybos laiku galėjo pasimaudyti ir pasikaitinti. Malonu buvo pažiūrėti į jų veidus. Šis kareivių būrys dažnai palinksmindavo vasarotojus savo gražiomis skambančiomis dainomis.

Taip pat šiame Palangos pajūryje ir aviacijos kareivių būrys turėjo tų pačių pajūrio ir jūros malonumų, kurie yra atvykę su eskadrilėmis.

Mūsų jaunųjų karių pasirodymas pajūrio kurorte ir jų dalyvavimas daro malonaus įspūdžio, nes čia ir eilinis pilietis, ir aukštas valdininkas, ir kareivis tose pačiose kopose drauge kaitinasi ir toje pačioje jūroje maudosi.

S. N.

IŠ PALAPINIŲ Į PALAPINES

7 pėst. Žem. Kunig. Butegeidžio pulko kariai, rugpiūčio 22 d. grįžę iš poligono į Tauragę, dėl nebaigto kareivinių remonto turėjo vėl apsigyventi palapinėse.

Jūros upės pakrantėse pastatytas išsispalapinių miestas.

Al.

Mes sekmadienį po pietų turim savo linksmą vietą
J. Zubricko nuotr.

PALIKOME GAIŽIŪNŲ POLIGONĄ

8 pėst. pulko I batalionas rugpiūčio 20 d. paliko poligoną.

Prieš paliekant II stovyklą, kurioje batalionas stovėjo, vakaro tamsos prieblandoje bataliono kareiviai buvo išrikiuoti prie aukuro, ant kurio per visą II-ro ir I-mo bataliono kareivių stovyklavimo laiką rūseno simbolinė amžinoji ugnis. Su išrikiuotais kareiviais pasisveikino bataliono vadovas mir. Vertelis. Padėkojęs už pastangas ir triusą lauko pratimų metu, pasakė kalbą. Už Respublikos Prezidentą ir vyriausybę iš mūsų žaliukų krūtinų išsiveržė griausmingas valio. Po to buvo iššaukti keli suvestinės kuopos kareiviai, kurie su kastuvėliais smėliu užbėrė ugnį — ją užgesino.

Prieš laužo užgesinimą bataliono vadovas pareiškė savo pageidavimą, kad laužo deginimas stovyklaujančių poligone pulko dalinių būty įgyvendintas ir jis liktų, kaip tradicija.

Užgesinę ugnį, aukurą palikome iki kitų metų.

Po trumpų iškilnių, batalionas išsirikiavo ant vieškelio ir orkestro garsų lydintas paliko poligoną.

V. p. Griškevičius

GRAŽIAI ATREMONTAVO 6 P. P. LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ RAMOVĘ

Šiais metais darant pulko kareivinių remontą, tuo pačiu buvo atliktas remontas ir likt. puskarininkių ramovės. Dabar ramovė atrodo labai gražiai ir daro jaukų vaizdą. Visas patalpos išdažytos aliejiniiais dažais. Darbus prižiūrėjo (kuris atlikti labai meniškai) vyr. pusk. Guželis. Liktiniai puskarininkiai savo ramovė labai patenkinti, o pulko vadovybė labai dėkingi.

J. M-čius

APŽIŪRĖJOME RADVILŲ BAŽNYČIĄ

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko mokomoji kuopa rugpiūčio 23 d. surengė ekskursiją į D. L. K. Radvilo bažnyčią, esančią Kėdainių mieste. Mokiniai — jauni kareiviai apžiūrėjo bažnyčią ir požemius, kuriuose yra D. L. K. Radvilo ir jo šeimos karstai. Ant D. L. K. Et. J. Radvilos karsto yra uždėtas jo vardo I-jo gusarų pulko atsiųstas vainikas. Bažnyčios turtas yra prižiūrimas, todėl ir visi senovės ornamentai gerai išsilaikę (pav., biblija 1540 m. ir kt. daiktai — senienos).

A. Žk.

UOLIAI SKAITO KNYGAS

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės biblioteka, nors dar ir neseniai įsteigta, bet jau turi nemažą knygų (1600 tomų). Bibliotekai knygų aukoja ir rinktinės karininkai (mjr. Lavinskas, kpt. Zavadskis). Biblioteka gerai sutvarkyta, beveik visos knygos jau išrastos ir sudarytas jų katalogas. Knygas uoliai skaito rinktinės kariai. Skaitytojų bus apie 85% visų rinktinės kareivių; daugelis iš jų labai uoliai skaito.

A. V.

ORKESTRUI GRIEŽIANT GRĮŽOM IŠ POLIGONO

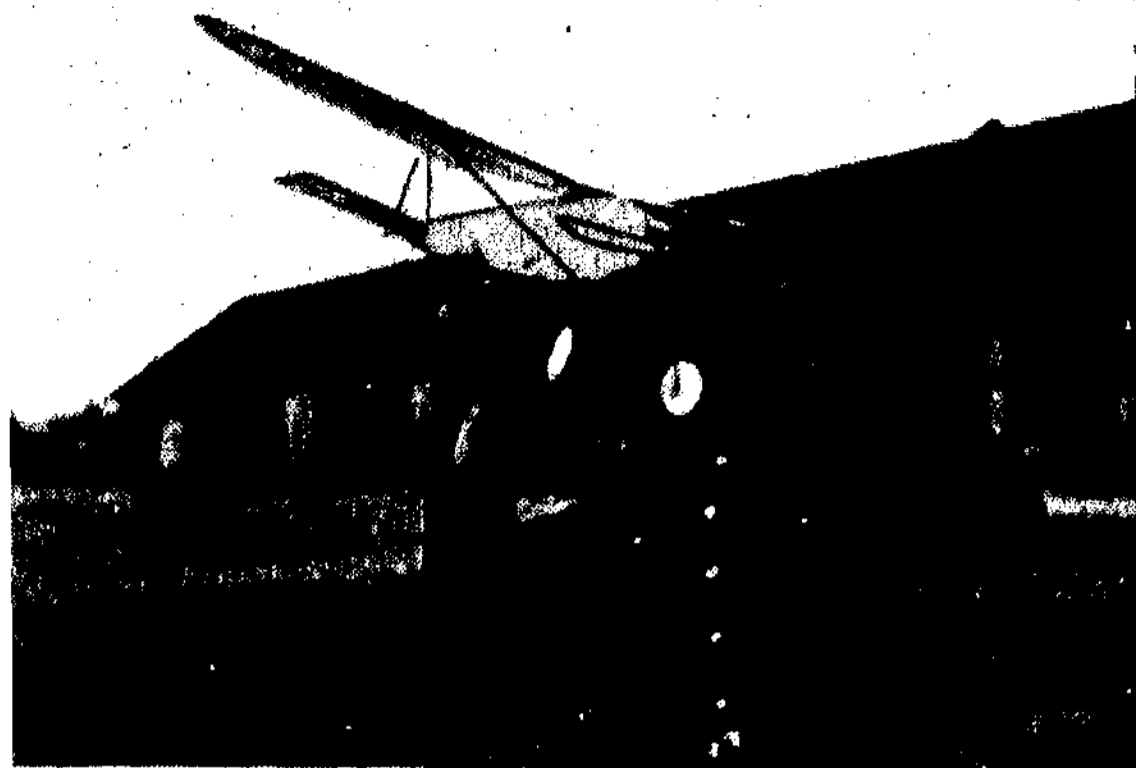
Rugpiūčio 21 d. 19 val. grįžo iš poligono 6 p. P. K. Margio pulko kariai. Jau prieš traukinio atvykimą, Klaipėdos geležinkelio stoty laukė pulko orkestras, kuriam griežiant įvairius maršus, susirinko nemažas klaipėdiečių būrys, atvykusių sutikti kareivių. Atvažiavus traukiniui, jis buvo sutiktas pulko maršu, o kareiviai sudainavo keletą dainų. Orkestrui griežiant ir klaipėdiečių būriui lydint iki pat įgulos vartų, kareiviai grįžo į kareivines. Kareiviai poligonu labai patenkinti.

J. M-čius

BAIGIAM VASARINES PRAMOGAS

7 p. p. I b-nas rugpiūčio 22 d., baigdamas vasaros iškylas, surengė linksmą ir turiningą gegužinę. Kadangi įėjimas buvo neapmokamas, tai svečių susirinko gana gražus būrys. Daugumas liko sužavėti karių muzika, nes įgulos orkestras į Pagėgius atvažiuoja retai.

San. pusk. M. Grinius

Eil. M. Krupelis su savo modeliu
Eil. Bilvaiso nuotr.

Eil. M. Krupelio modelis skrenda virš namo stogo
Eil. Bilvaiso nuotr.

EILINIS KRUPELIS PADIRBO LĒKTUVO MODELĮ, KURIS SKRENDA

Susidomėjimas sklaidymu ir modelizmu (lėktuvų bei planerių modelių statyba) vis daugiau plinta mūsų jaunomenės tarpe. Šis įdomus ir patraukiantis darbas suteikia statytojui ne vien tik malonumo, bet ir verčia susipažinti su teoretinėmis žiniomis iš aviacijos srities, nes lėktuvo modelis tik tuomet gražiai skraidys, kai jis ne tik bus gražiai pastatytas, bet ir visos jo dalys bus proporcingos ir tiksliai apskaičiuotos. O kiek džiaugsmo suteikia statytojui, kai po ilgo ir kruopštaus darbo bandomas lėktuvas lengvai, vėjelio pagautas, kyla aukštyn ir, padaręs ore keletą grakščių posūkių, gražiai leidžiasi žemyn.

Pasisekimas visuomet duoda naujų jėgų ir noro dirbti pamėgtą darbą, ir tikras mėgėjas net ir kitokiame gyvenimo sąlygose vis randa laiko pastatyti gražesnį ir tobulesnį modelį. Štai toks mėgėjas Mečys Krupelis, stojęs atlikti karinę prievolę auto rinktinėje, atliekamu laiku gilino savo teoretines žinias, o per praktikos darbus, vien kišeniniu peiliuku naudodamasis, iš medžio ir vaškuoto popieriaus padirbo visai puikų lėktuvo modelį. Daug darbo padėjo išpiaudamas sunkiausią lėktuvo dalį — propelerį, kuris varomas lėktuvo viduje pritaisyta susukta guma.

Bandytas šis modelis buvo auto rinktinės rajone, kur gausaus žiūrovų - konstruktoriaus draugų būrio akivaizdoj, paleistas nuo iškeltos rankos, lėktuvėlis maždaug 10 metrų aukštumoj nuskrido keliasdešimtis metrų ir gražiai pakrypęs ant vieno sparno pasisuko ir lengvai nutupė kitame aikštės gale. Dabar šis lėktuvėlis pakabintas mokomosios kuopos klasėj ir savo lengva, gražia išvaizda daug kam iš jaunų kareivių sukelia norą pastatyti bent neblogesnį modelį.

Eil. M. Bilvaisas

GABUS SMUIKININKAS

3 artilerijos pulko kareiviai dažnai gėrisi tarnaujantio 1-oj baterijoje j. k. Torverto smuikavimu. J. k. Torvertas yra savamokslis, bet talentingas smuikininkas, sugebęs pasaulinių kompozitorių kūrinius visai gražiai sugręžti. Be to, jis virtuosiškai skambina bonkomis ir gražiai dainuoja. Per 2-ą poligono transliaciją jo išpildytais dalykėliais gėrėjosi visi gausūs žiūrovai. Netrukus j. k. Torvertas žada plačiau pasirodyti per kariuomenės pusvalandžius radiolone.

B. Br.

ATLIKOME PRIZINĮ ŠAUDYMĄ

Rugpjūčio 21 dieną Kupiškio įgulos karininkai ir liktiniai puskarininkiai atliko pulko prizinį šaudymą iš šautuvų ir pistoletų. Geriausiai sušaudė: iš šautuvų mjr. Vidugiris ir virš. Simanavičius, o iš pistoletų — j. ltn. Krasnickas ir vyr. pusk. Falkis. V. p. Falkis iš pistoletų išmušė viso 56 taškus ir gaus pulko asmens prizą. Kitus pulko prizus „nunešė“ Panevėžio įgula.

Rugpjūčio 27 ir 28 d. d. bus divizijos sport. šaud. rungtynės iš šautuvų ir pistoletų. Tikslas: divizijos geriausio šaulio 1936 m. vardui įgyti ir dalių pirmenybėms nustatyti. Dovanos bus duodamos keturios individualinės ir keturios pereinamos. Dalis, kuri pereinamąją dovaną laimės triskart iš eilės arba penkis kartus be eilės, gaus ją galutinon nuosavybėn.

Iš Kupiškio įgulos vyksta: mjr. Vidugiris ir virš. Ramanauskas (abu šaudys iš šautuvų) ir j. ltn. Krasnickas ir v. p. Falkis — iš pistoletų.

V. p. Gelžinis

ATLIKOME PRIZINĮ ŠAUDYMĄ

4 pėst. L. K. Mindaugo pulko karininkai ir likt. puskarininkiai rugpjūčio 21 ir 22 dienomis atliko prizinį šaudymą iš šautuvų ir pistoletų. Sąlygos: a) iš šautuvų — atstumas 200 m., gulom nuo rankos. Taikinyš — krūtinės žieduotas. Laikas — 50 sek., b) iš pistoletų — atstumas 25 m, stačiom nuo rankos. Taikinyš — juosmens žieduotas. Laikas — 30 sek. Iš šautuvų geriausiai šaudė jaun. ltn. Bagdonas (53 tašk.) ir vyr. pusk. Antaniškis (56 tašk.). Iš pistoletų — jaun. ltn. Bernadišius (58 tašk.) ir vyr. pusk. Falkis (56 tašk.).

Laimėtojams paskirti asmens prizai. Pažymėtina, kad 2 batalionas šiuos pratimus atliko pirmą kartą jau naujoje šaudykloje.

Vyr. pusk. M. Antaniškis

SPORTINIO ŠAUDYMO RUNGTYNĖS

Rugsėjo 4 ir 5 d. d. karo technikos dalims yra numatytos karinių šautuvų sportinio šaudymo rungtynės. Rungtynės bus individualinės — geriausia karo technikos dalių šaulio vardui 1936 metams įgyti ir grupinės — technikos dalių pirmenybei nustatyti.

Kur kliūtis?

Eil. Bilvaiso nuotr.

Individualinėse ir grupinėse rungtynėse dalyvauja technikos dalių karininkai ir liktiniai puskarininkai. Rungtynes laimėjusiems bus skiriamos individualinės ir pereinamosios dovanos.

Būsimosioms rungtynėms technikos dalys sparčiai rengiasi. Dalyse atliekami parengiamieji šaudymo pratimai ir rungtynės geriausiems dalies šauliams nustatyti, iš kurių tarpo bus skiriami į rungtynes tarp dalių.

Medalinskas

PRIEŠLĒKTUVINĖ APSAUGOS RINKTINĖ — 1 PĖST. PULKAS 3:3 IR 2:4

Rugpiūčio 21 d. priešlėktuvinės apsaugos rinktinės sporto aikštėje buvo sviedinio kvadrato rungtynės 1 pėst. pulko, laikinai apsistojusio 5 p. pulko patalpose, su priešlėktuvine rinktine. Rungtynės pasibaigė 3:3. Rugpiūčio 23 d. buvo antrą kartą tarp tų pačių grupių rungtynės; jos pasibaigė rezultatu 4:2 1 pėst. pulko naudai. Abi pusės žaidė gerai.

A. V.

KUPIŠKIO ĮGULA — KUPIŠKIO JSO 2:3 (1:1)

Rugpiūčio 23 d. Kupiškio įgulos kareivinių aikštėje buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp įgulos karių komandos ir Kupiškio JSO komandos. Rungtynes laimėjo JSO 3:2.

Neseniai kariai nugalėjo Kupiškio m. rinktinę 6:1. Šį kartą pralaimėjo gal todėl, kad JSO komandoje žaidė 3 žaidėjai, kviesti iš Panevėžio.

3 PULKAS — JONAVOS JSO 1:0

Rugpiūčio 22 d. 3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko futbolo komanda žaidė draugiškas rungtynes su Jonavos J. S. O. futbolo komanda. Rungtynės pasibaigė 1:0 pulko naudai.

A. Žk.

PRIEŠLĒKTUVINĖ — INTENDANTŪRA

Rugpiūčio 19 d. priešlėktuvinės aps. rinktinės aikštėje buvo draugiškosios revanšo futbolo rungtynės tarp priešlėktuvinės aps. rinktinės ir kariuom. intendantūros. Rungtynes laimėjo intendantūra 3:0. Komandos atrodo lygios, tik priešlėktuvinė neišnaudojo progų. Pirmas rungtynes buvo laimėjusi priešlėktuvinė 2:1.

Pusk. Mažrimas

MŪSŲ AIKŠTĖJE NUOLAT BŪNA FUTBOLO RUNGTYNĖS

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės sporto aikštėje dažnai būna futbolo rungtynės ne tik mūsų futbolo komandos su kitomis, bet ir šiaip nuolat žaidžia daugelis civilinių futbolo komandų. Rugpiūčio 14 d. žaidė „Metalo“ futbolininkai su „Nemuno“, rugpiūčio 15 d. žaidė „Drobės“ komanda su „Intendantūros“ ir k. Mūsų rinktinės futbolo komanda numato daug rungtynių su kitų dalių ir civilėmis futbolo komandomis.

A. V.

PIRMOS LIETUVOS FUTBOLO PIRMENYBIŲ RUNGTYNĖS

Rugpiūčio 19 d. tarp LFLS ir Tauro buvo pirmos 1937 metams Lietuvos futbolo pirmenybių rungtynės. Po atkaklios kovos „senas vilkas“ LFLS vos įveikė iš jaunuolių sudarytą Tauro komandą 2:1.

Antros Lietuvos futbolo pirmenybių rungtynės buvo rugpiūčio 23 d. Marijampolėje, kur žaidė naujasis aukštosios klasės narys šaulys su Tauru. Nors buvo tikėtasi nežymaus tauriečių laimėjimo, tačiau rungtynės baigėsi lygiomis — 2:2. Taigi, naujasis narys pasirodė visiškai tinkamas ir pirmenybėse suvaidins nemažą vaidmenį.

Amerikos lietuvis Lubinas, plaukęs be konkurencijos 100 m nugara, kalbasi po plaukimo su Kauno vandens klubo pirmininku Dilba

P. Oreņto nuotr.

ŠARKIS SKAUDŽIAI PRALAIMĖJO NEGRUI

Rugpiūčio 18 d. New Yorke Amerikos lietuvis, garsusis boksininkas, Šarkis-Žukauskas rungėsi su negru Luisu, kuris neseniai buvo pralaimėjęs prieš Šmelingą ir jau trečiamą rundę buvo nugalėtas nokautu. Tai įvyko todėl, kad Šarkis jau seniai turėjo rungtynes ir mažokai treniravosi. Luisas yra geras boksininkas ir rimtas kandidatas į pasaulio meistrus. Manoma, kad Šarkis daugiau nebesiboksuos.

TENISĄ SU ESTAIS PRALAIMĖJO

Rugpiūčio 18—19 d. d. Taline buvo tarpvalstybinės teniso rungtynės tarp Lietuvos ir Estijos geriausių tenisininkų. Lietuvai atstovavo Amerikos lietuvis Žukas, Giedrys ir Jakutis. Mūsiškiai pralaimėjo visuose susitikimuose 5:0.

Estai yra žymūs tenisininkai, todėl netenka nustebti mūsų pralaimėjimu. Kiek apvylė Žukas, iš kurio buvo laukta geresnio pasirodymo.

GARSUSIS AMERIKOS KREPŠININKAS LUBINAS KAUNE

Šiomis dienomis į Lietuvą atvyko iš Berlyno olimpiados garsusis krepšininkas, Amerikos valstybinės komandos vadovas, lietuvis Lubinas. Lubinas drąsiai save vadina lietuviu ir prie kiekvienos progos tai pabrėžia.

Kaip žinom, Amerikos komanda pasaulinėje olimpiadoje laimėjo pirmą vietą ir gavo aukso medaj. Tai itin dideli nuopelnai Lubino, kuris tą komandą parengė ir jai vadovavo.

UŽ PASIŽYMĖJIMĄ PAKELTAS Į VIRŠILAS

Estijos lengvojo svorio boksininkas Stepulovas pasaulinėje Berlyno olimpiadoje laimėjo antrą vietą ir gavo sidabro medalį. Kadangi jis dabar atlieka karinę prievolę, tai estų karo vadovybė už tokį didelį pasižymėjimą jam suteikė viršilos laipsnį ir davė vieną mėnesį atostogų.

RUMUNŲ FUTBOLININKAI NEIŠPŪDINGAI PASIRODĖ

Rugpiūčio 22—23 d. d. rumunų studentų futbolo komanda Universitatea žaidė dvi rungtynes su įvairių sudėčių mūsų rinktinėmis. Pirmas rungtynes, rinktinei neturint sėkmės, svečiai laimėjo 2:1, nors rinktinė ilgą laiką vedė 1:0. Antras rungtynes, rinktinę pertvarkius, svečiai pralaimėjo net 1:4. Rezultatas galėjo būti dar didesnis.

LIETUVOS DVIRATININKŲ PIRMENYBĖS

Rugpiūčio 22 d. Kaune buvo prarastos Lietuvos dviratininkų pirmenybės, kuriose dalyvavo beveik visos gerosios jėgos. 25 km distancijoje pirmą vietą per 46:07,8 min. laimėjo Berens, antrą — Puodžius. 5 km moterims per 9:46,2 min. laimėjo Vulkytė.

KOMARO PASIŽYMĖJIMAS RYGOJE

Rugpiūčio 22 d. Rygoje buvo surengtos didelės tarptautinės lengvosios atletikos rungtynės, kuriose dalyvavo, grįždami iš Berlyno olimpiados, garsūs sportininkai. Šiose rungtynėse mūsų lengvaatletas Komaras šokime į aukštį laimėjo pirmą vietą, nušokęs 180 cm.

LIETUVOS PLAUKIOJIMO PIRMENYBĖS LAIMĖJO JSO

Rugpiūčio 23 d. vandens baseine buvo prarastos Lietuvos plaukiojimo pirmenybės, kuriose dalyvavo rekordinis dalyvių skaičius — apie 200. Daugiausia taškų surinko, ir tuo pirmenybes laimėjo, JSO klubas. Per pirmenybes buvo pastatyta net 8 Lietuvos rekordai: 100 m laisvu stiliumi jauniams, 100 m nugara vyrams, 100 m laisvu stilium moterims, 50 m nugara moterims, 100 m krūtine jauniams, 4×50 m laisvu stilium estafetė moterims, 4×200 m laisvu stilium vyrams ir 3×50 m įvairaus plaukimo estafetė moterims. JSO klubas surinko 299 taškus, o šaulių S-ga 271. Kiti žymiai mažiau.

ŠACHMATININKŲ REIKALAI VOKIETIJOS TURNYRE TAISOSI

Prieš keletą dienų Miunchene buvo pradėtas tarptautinis šachmatininkų turnyras, kuriame dalyvauja 21 valstybė. Pradžioje mūsų šachmatininkai nepelnytai pralaimėjo keletą susitikimų, o dabar reikalai gerėja ir mūsų komanda yra 11 vietoje. Pažymėtina, kad atskirai imant Luckis eina dalyvių tarpe vienu pirmųjų.

Nakties išdaigos

(Dainuota per II-rą poligono transliaciją)

Plaukia sau mėnulis šilosėdžių link,
Sėdi Petras krūme, dairosi aplink.
Kur tikrai pažiūri — vis kyšo šalmai!
Štai ten vienas, antai kitas, net keli
šimtai.

Rimtai svarsto Petras ką dabar daryt?
Reiktų greitai bėgti, vadui pasakyt.
O, slaptai prislinksiu, suskaitysiu kiek,
Jeigu jų mažiau kaip šimtas pulsiau juos
vistiek“.

Tyliai slenka Petras, tyli ir šalmai.
Pradedą skaityti — jų šimtų, šimtai.
Staiga nusispiauja: „O kad juos vilkai!
Juk tai samanomis apžėlę pušynų
kelmai“...

Stovi piktas Petras, girdi šaka „trakšt!“
Kai perkūno trenktas jis prie žemės šast.
Žiūri, slenka priešas, krūmais, vorele
Drąsus puola, bailiai bėga, kaip tikram
kare.

B. Gr.

Poligono enciklopedija

Aukštuma šilosėdų, ar kuri kita, pa-
vojinga gyvybei pasivaikščiojimo vieta.
Alkanas sočių poligoniečių nevartoja-
mas žodis.

Ambulatorija kariška įstaiga, dalinan-
ji poilsį ir nusivylimą. Lankoma daugū-
moj simulantų.

Baigta! pratimo pradžioje negirdima
komanda. Pratimo pabaigoje — miela
net ir žuvusiems.

Balnas odos gabalas. Uždėtas ant ark-
lio — pėsčiojo svajonė.

Bekonas nekoki vardą turis nuolatinis
valgyklos klientas, tačiau niekada ne-
išvaromas.

Čiužų kalnai poligono šveicarija, tar-
naujanti fotografams per dekoraciją.

Čigonai įdege saulėje palapinių mies-
to gyventojai.

Daina gražiai sudainuota — mielas
dalykas. Nevietoje ir nelaiuku uždainuo-
ta, pavyzdžiui, kautynių lauke ar po ty-
los trimto — prašymas žodžiu valan-
doms gauti.

Dailininkas poligonietis, papuošęs tu-
rimomis priemonėmis savo palapinės
kiemelį.

Diržas laikrodžio neturintiems — ge-
riausias laiko rodytojas.

Diena ne visiems kartu prasidedanti
ir ne vienodai praeinanti paros dalis.

Debesys kad ir su lietumi, paprastas
gamtos reiškinys. Bet atsilenkančių nuo
viršūnų pusės saugokis: jie gali būti
ne tik su lietumi bei perkūnija, bet ir su
žaislais.

Enciklopedija (poligono) tik poli-
gono vasarotojams prasmingų žodžių
paaikškinimas, redaguotas pačio poli-
goniečio.

Flirtas visų mokamas darbas, sėk-
mingai pradėtas turgavietėje gali greit
turėti ir rimtesnių pasekų, kaip klaušai-
nienės suvalgymas vizito metu ir pan.

Garbė poligone labai lengva įgyja-
mas ir prarandamas dalykas. Tai kau-
tynių laimėjimas ir pralaimėjimas.

Gegužinė. Kareivių tik šventadieniškas
lankomas suaugusių vaikų darželis.

Ilgesys neužkrečiama liga, kuria ser-
ga visi tinginiai.

Įminčius karys, kuris galvoja apie
išradimą šautuvui valyti automato.

Jūra ne Baltijos, bet smėlio, kasdien,
be laivelio, batuose perplaukiama.

Juokdarys smarkus artilerininkų ark-
lys, tačiau, dėl neapgalyto žodžio,
kiekvienas tą vardą gali pelnyti.

Klaida nedirbančiųjų nesuprantamas
žodis.

Lova palapinių mieste nevartojamas
patogumas.

Lavonas karys, negarbingai žuvęs
nuo tarpininko rankos.

Laimė kaip ir garbė, poligone labai
nepastovus dalykas.

Manevras kasdieninis, labiausiai mėgs-
tamas poligoniečių žaidimas.

Mirtis būtybė paprastomis akimis.
Dažniausiai be dalgio jodinėja tik su
baltu ar geltonu raiščiu ant rankovės.

Miegas saldi, bet trumpa pramoga.

Musė nenugalimas poligoniečių prie-
šas.

Naktis labiausiai laukiama paros da-
lis.

Nelaimė gavimas leidžiamojo raštelio.
Noris upė, kurioje mokosi skęsti
plaukikai.

Oras jo giedrumas pareina nuo virši-
ninkų spaudimo.

Orkestras dūdų, stygų, paukščių ar
žiojų, vistiek nieko nekainojas malo-
numas. Pasirenkamas pagal ekonj.

Palapinė piramidės stiliaus, vieno
aukšto dangoraižis.

Poligonas įvairiavardis žemės plotas.
Pav. kariuomenės kurortas, Palanga.
Prakaito siurblys. Egzaminatorius ir
pan.

Pienas baltintas vanduo nuo pilvo
sveikumo. Gaunamas visose poligono
turgavietėse.

Radio ryšio priemonė, tarnaujanti ra-
distų pasikalbėjimams. Komandų perda-
vimui netinka.

Rukla. Legendarinis kaimas, aplankiu-
sius apdovanojamas nusivylimu.

Ryšys sugyvenimas su virėju ir ki-
tais galinčiais materialinės naudos su-
teikt asmenimis.

Rytas miegalių nematoma gražiausia
paros dalis.

Sapnas priemonė pasimatyt su myl-
mąja.

Saulė po pratimo maloniausias Dievo
kūrinys.

S.O.S pagalbos šaukiantieji žodžiai.
Luoteliui Neryje apvirtus neprišimena-
mi ir automatiškai pakeičiami į „gel-
bėkit!“

Šventadienis. Diena skiriama pavar-
gimul.

Tarpininkas. Žiūr. Mirtis.

Turgavietė linkmiausias žemės skly-
pas poligone. Kartais tarnaujamas tiems
patiems tikslams, kaip Kauno miesto
sodas.

Ūpas dvasios būklė, pareinanti nuo
pietų porcijų svorio.

Uogos bereikalingai perkamas vai-
sius. Jų galima prisiauogauti bemanev-
ruojant.

Valiol! tik laimėtojų vartojamas šūkis.

Vakaras koncertinė palapinių miesto
paros dalis.

Virtuvė orientacijos punktas

Žvaigždė metalo gabalėlis, kariūnams
— auksio svajonė.

Žvejys, aukščiausias kariško bedar-
bio laipsnis poligone.

Žvalgyba karo mokslas, kuriuo pasi-
remiant pastebima ir surandama panelė
net ir vienkiemio uždangoje.

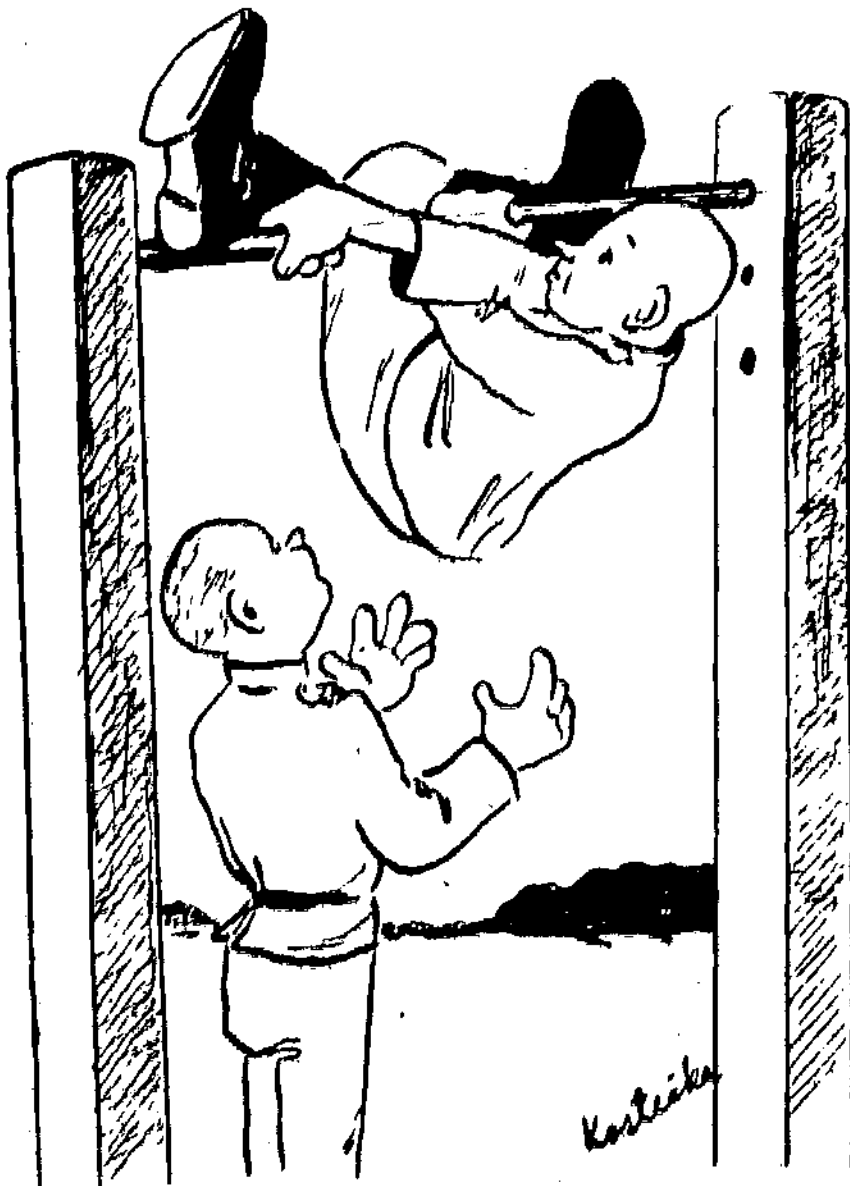
Žlibas žemos rūšies karys, nematęs
net ir tarpininko atjojant. B. Gr.

PASIKALBĖJIMAS APIE REDAKCIJOS KREPŠĮ

— Klausuti, kaip manai, ar didelis yra
redakcijos krepšys? — klausia eil. Bar-
teika.

— Jeigu šimtų rašytojų didžiosios
mintys, raštai, honoraras ir garbė jame
prapuola, tai reikia manyti, kad didelis
yra. J. I.

SUNKŲ NUMERĮ ATLIEKANT

Skyrininkas: Dabar, Botagėli,
kairę koją mesk pirmyn!

Eil. Botagėlis: Tamsta, skyri-
ninke, man čia viskas taip susipynė, kad
nobežinau, kuri kairė, kuri dešinė...

I visų organizacijų vadovybes

Garbinga ir kilnu, kad Tamstos platinatė Vilniaus pasus ir ženklelius. Šį darbą bedirbant, tenka vadovautis šiomis mintimis: kiekvienas Tamstų apylinkės-rajono gyventojas turi būti aprūpintas Vilniaus pasu, nes Vilniaus pasas yra kiekvieno lietuvių tautinio susipratimo, pasididžiavimo ir gražaus idėjinio darbo ženklas — dokumentas. Vilniaus pasą negalima užmesti. Jį reikia nuolat prisiminti, patikrinti, užvizuoti ir laikyti didelėje pagarboje.

Kiekvienas asmuo, įsigijęs Vilniaus pasą, įpareigojamas metams įlipinti į jį bent vieną Vilniaus ženklelį už 10 centų. Tas mintis skelbiant ir jas įgyvendinant, galima žymiai išplėsti VGF ugdymo darbą. Todėl Vyriausias VGF Komitetas maloniai prašo Tamstas dar šiais metais surengti savo apylinkėje, kad ir mažame rajone, organizuotą ir planingą Vilniaus pasų ir ženklelių platinimo talką, per kurią bus galima patikrinti ar visi — maži ir dideli — jau turi Vilniaus pasus, ar visi į juos įlipina Vilniaus ženklelius.

Gerbiemieji šio darbo vadovai! Tęskite VGF ugdymo darbą. Tik nuo Jūsų kilnių, gražių norų, entuziazmo ir pastangų VGF Fondas augs, kurį išugdyti reikia pačiu artimiausiu laiku. Pasistenkite, kad šiais metais išplatintumėt Vilniaus pasų ir ženklelių daugiau, negu praėjusiais metais.

Ugdydami VGF Fondą, supraskime šio darbo ypatingą reikšmę. Jei visi rinksime centines aukas už parduodamus Vilniaus pasus ir ženklelius, jei tam aukosime nemaža brangaus laiko ir jėgų, tai mes savo tikslą pasieksime. Šį gilų ir prasmingą darbą įvertinkime ir jį kuo plačiau skelbkime.

Kas gali keletą, ar kelioliką, ir daugiau, centų išleisti savo asmeniškiesiems reikalams, be kurių tikrai galima apsieiti, tas tikrai gali skirti nors mažą pinigų sumą Vilniaus ženkleliui įsigyti.

Nuo uolių talkininkų pareis to darbo pasisekimas ir šiais metais. Stenkitės, kad Tamstų apylinkė — gyvenamasis rajonas būtų pavyzdžiu kitiems ir būtų vertas pažymėjimo VGF Aukso Knygoje. Jūsų kiekvienas, kad ir mažas, darbelis tose reikšmingose pastangų varžybose bus pažymėtas.

Visi eikime į talką organizuotai ir planingai ugdyti Vilniaus Geležinį Fondą, kurio pagalba lietuvių tauta siekia Vilniaus ir visų okupuotų žemių atvadavimo!

Vyriausias Vilniaus Geležinio Fondo
Komitetas

PARDAVINĖJAMOS DUJOKAUKĖS CIVILIAMS GYVENTOJAMS

Greitas aviacijos tobulėjimas ir cheminių karo medžiagų pramonės augimas buvo tas akstinas, kuris vertė surasti ir tobulinti apsaugos priemones. Mat, pasitikėti tarptautinėmis sutartimis ir pasižadėjimais, kurie draudžia ar suvaržo cheminių karo medžiagų vartojimą, negalima. Abejojama, kad valstybės, atsisakiusios nuo nuodingų medžiagų vartojimo, nevertotų jų karui ištikus. Šiandien kiekvienas, kas atvirai žiūri į gyvenimą, pripažins, kad visu galimumu reikia rengtis nuo cheminių karo medžiagų apsaugoti. Laukti, kad pavojaus momentui atėjus apsaugotų kas kitas — negalima. Jei didysis karas buvo daugiau kautynės dviejų pusių mūšio lauke, tai ateities karas bus daugiau cheminis karas užfrontėje. Nujausdamos cheminio karo baisumus, visos valstybės smarkiai rengiasi nuo jo apsaugoti. Ne tik stiprinamos atitinkamos kariuomenės dalys, bet parengiami ir civiliai gyventojai. Mes taip pat negalime nuo visų atsilikti. Mes nieko nesirengiame pulti, gerbiame tarptautines sutartis bei pasižadėjimus, tačiau negalime būti nepasirengę atremti cheminio ginklo pavojų.

Krašto apsaugos ministerija kaip tik ir yra susirūpinusi parengti civilius gyventojus. Jau yra išleistos taisyklės sekimo postams steigti ir slėptuvėms gyvenamuose ir negyvenamuose butuose įrengti. Dar vienas labai reikšmingas krašto apsaugos ministerijos žygis — dujokaukių paskleidimas civilių gyventojų tarpe. Mat, dujokaukė — vienas iš svarbiausių ir patikimiausių atskirų žmonių apsaugos priemonių nuo cheminių karo medžiagų. Kitų kraštų vyriausybės rūpinasi, kad kiekvienas gyventojas ar bent šeima turėtų dujokaukę. Dujokaukę reikalinga ir slėptuvėmis naudojantis.

Nuo rugpiūčio 21 d. krašto apsaugos ministerijos rūpesčiu, Kaune, Ekonominėje karių b-vėje pradėtos parduoti R. S. C. tipo dujokaukės. Tai gana geros dujokaukės, užsidedamos ir nuimamos paprasčiausiu būdu. Kad kiekvienas pilietis galėtų naudotis minimomis dujokaukėmis ir be atskiro apmokymo, Spaudos ir Švietimo Skyrius išleido knygutę „Dujokaukė R. S. C.“, kur smulkiai aprašoma dujokaukės sudėtis, jos vartojimas ir tas viskas pavaizduota iliustracijomis. Kiekvienas mokas skaityti pilietis, nusipirkęs dujokaukę ir gavęs priedo minimą knygutę, pats išmoks su dujokauke apsieiti.

Kiekvienas pilietis, pirkęs dujokaukę, galės ją išbandyti Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės dujų kameroje. Dujokaukių bandymai bus daromi kiekvieną šeštadienį tarp 17—19 val. Piliečiai, kurie norės savo dujokaukę išbandyti, nurodytu laiku turės atvykti į Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės štabą A. Panemunėje ir kartu atsinešti nusipirktą dujokaukę. Visais dujokaukių bandymo reikalais reikia kreiptis į Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės adjutantą A. Panemunėje.

Piliečiai ir organizacijos, kurie gyvena toliau nuo Kauno ir nori įsigyti didesnį dujokaukių skaičių, gali kreiptis raštu į Ekonominę karių b-vę, nurodydami norimą pirkti dujokaukių skaičių ir savo adresą. Pagal užsakymą, į provinciją dujokaukes Ekonominė karių b-vė pasiųs tik išperkamuju mokesčiu.

Reikia manyti, kad mūsų visuomenė, mūsų inteligentija, ypač jaunimo organizacijos, dujokaukes gyvai pirks ir jomis apsirūpins, nes kitų kraštų gyventojai jau seniai yra tai padarę.

BAIGĖSI DARBAS ŠAULIŲ VASAROS VAIKŲ AIKŠTELĖSE

Vlado Putvinskio vardo I Kauno šaulių būrio organizuojamos vasaros vaikų aikštelės šančiuose, Aleksote, Viliampolėje ir Žaliakalnyje rugpiūčio 20 d. baigė savo darbą. Šios aikštelės veikia kiekvienais metais nuo birželio 20 d. ligi rugpiūčio 20 d. Perėtais metais buvo atšvęsta šių aikštelių įsikūrimo 15 metų sukaktis. Į aikšteles priimami mokyklinio amžiaus vaikai, kurie vasaros metu negali niekur išvykti praleisti vasaros atostogų. Aikštelėse vaikams yra parinkta lengvo darbo programa, kuri iš mokyklų išėjusiems vaikams netrukdo poilsio, o atvirkščiai — teikia progas gražiai, linksmai ir naudingai praleisti porą vasaros mėnesių. Vaikučiai mokomi gražiai elgtis, žaisti, dainuoti ir dirbti įvairius rankdarbius: siuvinėti, piaustyti, lipdyti, paišyti kt. Sudaroma aplinka verčianti vaikučius būti gerais, kovojama su tuo, kas negražu ir negera. Tai yra sunkus auklėjimo darbas.

Aikštelės duoda gražių vaisių. Metus, antrus aikšteles lankiusieji vaikučiai išmoksta gražiai elgtis, esti klusnūs ir tvarkingi. Iš aikšteles lankiusių vaikučių jau yra užaugusių nemaža drausmingų šaulių. Šiais metais į kiekvieną aikštelę buvo priimta po 120 vaikučių. Dėl lėšų stokos daug norinčiųjų negali į aikšteles patekti.

Šios vasaros aikštelių darbo pabaigtuvėms vaikučiai savo tėvams ir svečiams parodė, ką yra išmokę. Gražiai dainuoja, sutartinai atlieka įvairius sporto pratimus ir žaidimus. Visus taip pat stebino vaikučių rankdarbių parodėlės. Pabaigtuvių iškilmėse Žaliakalnio aikštėn atsilankė šaulių sąjungos vadas plk. lt. Saladžius. Jis vaikučius gražiai pasveikino, kviesdamas klausyti savo tėvų, gerai mokytis, o užaugus būti gerais kariais ir šauliais. Pabaigtuvių iškilmėse visas aikšteles aplankė būrio vadas kpt. Leknickas. Šiais metais aikštelėms vadovavo šaulės: N. Širvidaitė, P. Stepinė, Č. Grabauskaitė ir V. Babrauskaitė.

STATOMA DIDELĖ SĖKLŲ DŽIOVYKLA

1934 m. yra sudaryta smulkių ūkio šakų organizacijų bendra organizacija „Sodyba“, į kurią įeina: sodininkai, bitininkai, daržininkai, sodų augintojai, cukrinių runkelių augintojai ir kiti. Mat, atskirai plėsti visų ūkio šakų gamybą ir paruošti gaminius rinkai buvo nepajėgiama. Į „Sodybos“ darbų programą pirmoje eilėje buvo įtrauktas pašarinių ir cukrinių runkelių ir daržovių sėklų auginimas Lietuvoje. Jau anksčiau buvo patirta, kad iš užsienio importuojamas runkelių ir didesnės daržovių dalies sėklas galima užauginti savo krašte. Sąryšy su tuo, kilo sumanymas pastatyti specialią

sėkloms valyti ir džiovinti pritaikytą džiovyklą ir sandėlius. Apskaičiuota, kad mūsų kraštui pašarinių kaupiamųjų sėklų reikia apie 250.000 kg ir kad cukrinių runkelių sėklų Lietuvoje bus apie 100.000 kg. Tokiam sėklų kiekiui išvalyti ir išdžiovinti ir laikyti buvo suprojektuoti atitinkami džiovyklos įrengimai ir patalpos. Sėklų džiovyklą statoma nuo Kauno į pietus, prie plento, netoli „Maisto“. Rugsėjo mėn. laukiama iš užsienio užsakytyjų mašinų, o spalio mėn., tikimasi, visi įrengimai jau bus baigti, ir sėklų augintojai galės į čia siųsti sėklas galutinai jas paruošti ateinančių metų sėjoms reikalingoms. Spėjama, kad šių metų derliaus sėklos patenkins jau apie tris ketvirtadalius visos mūsų rinkos poreikio.

Pastaciūs šią džiovyklą, sėklų auginimo plėtimo srityje bus padarytas didelis žingsnis į priekį. Sėklas gamindami savo krašte, ne tik sutaupysime savo valiutą, bet išspręsimė ir sėklų kokybės klausimą. Geriau pažindami savo krašto sėklas, kurios yra vasaros metu tyrinėjamos tyrimo įstaigose, visuomet gausime tokių, kokių iš tikrųjų norėsime. Ne visuomet taip atsitinka perkant importuotas sėklas. Išaugintos sėklos bus pardavinėjamos per visus žemės ūkio kooperatyvus ir privačius pirklius.

Naujieji leidiniai

Julius Butėnas. POVILAS VIŠINSKIS. Monografija. 214 pusl. Autoriaus leidinys. 1936 m. Kaina 3,50 lt.

Povilas Višinskis spaudos draudimo laikais ir ką tik spaudą atgavus buvo įžymus ir aktingas mūsų tautos atgijimo veikėjas. Mirė dar jaunas, 1906 m., ir palaidotas Vilniuje. Šiomet sukako 30 metų nuo jo mirties. Tačiau iki šiol mes maža apie jį nežinojome, retai kur užtikdavome apie jį parašytą, nors jo darbai mūsų tautos atgijime buvo dideli. Kovojo ir net su caro valdžia bylinėjosi dėl spaudos atgavimo, surado ir net iškėlė į rašytojas Žemaitę ir šatrijos Raganą.

Šioj monografijoje apibrėžtas jo gyvenimas, mokslas ir darbai dėl tautos atgijimo. Užtinkami ir kai kurie įžymieji jo meto istoriniai lietuvių atgijimo momentai, kuriuose P. Višinskis buvo aktingas dalyvis. Taip pat monografijoje dėta ir paveikslų, turinčių ryšio su P. Višinskio gyvenimu. Monografija apima 122 pusl. Toliau seka jo rinktinių raštų žiupsnelis, bibliografija, šaltiniai ir vardynas. *St. B-us*

Aleksandra Rachmanova. PIENO PARDAVĖJA OTAKRINGE. Vienose rusės dienoraščiai. Trečioji trilogijos dalis. Gyvenimo simfonija. Išvertė Antanas Paulukonis I ir II tomas. Spaudė Akc. „Žaibo“ b-vės spaustuveje. „Žaibo“ b-vės leidinys. I-jo tomo 212 psl., II-jo — 202 psl. Kaina po 2 lt.

Šitos dvi knygos yra tąsa knygų: „Studentai meilė ir čeka“ ir „Moterys raudonojoje audroje“. Šioji dalis, kaip ir pirmosios, rašomos dienoraščio forma. Tai yra tikri savi autorės išgyvenimai. Kad jie būtų patikimesni ir aiškesni, pradžioje per 13 puslapių idėtas autorės pasisakymas apie savo dienoraščius. Toliau rusų klasiko Dostojevskio moto ir patys dienoraščiai. Dienoraščiai prasideda 1935 m. gruodžio 17 d. Tą dieną Alė Rachmanova su savo vyru Otmaru ir sūneliu Jurka ištremti iš Rusijos atvyksta į Vieną.

Viena jų nenori priglausti. Turi gyventi iš atsivežtų išteklių, kurie nuolat mažėja. Darbo niekur neranda, mieste visur nedarbas. Jos vyras austras buvęs Rusijoje belaisviu. Juo turėtų pasirūpinti vyriausybė. Bet jis grįžo vėlai, kada belaisvių reikalais niekas nebesirūpino. Mėgina rašyti. Bet rašančiųjų irgi begalės, todėl be rekomendacijų straipsnių nededa. Kartą eina kažin kokia Vienos gatve ji su vyru, krinta į akį mažos krautuvėlės viskuo patenkintas savininkas. Jiems kyla mintis įsisteigti krautuvėlę. Tik kur gauti pinigų? Bet ir šitą kliūtį nugali. Krautuvėlei pirkti paskolą vyras gauna pas vieną buvusį mokslo draugą. Nusiperka pieno produktų krautuvėlę. Dabar Alė ištisas dienas būna krautuvėje, o vyras eina į universiteto biblioteką ir rengiasi egzaminams mokytojo vietai gauti. Toks jų gyvenimas Vienoje.

Jau I tomas nuo 45 puslapio jos dienoraščio prasideda gyvenimu krautuvėje bei jos aplinkoje ir baigiasi II tomo priešpaskutiniaisiais puslapiais. Jos užrašuose glūdi kiekvienos pardavėjos dalis, o drauge ir jos specifinė dalis. Nes ji ne tokia kaip kitos pardavėjos. Ji universiteto lektorė ir sve-

timtautė, nepažįstanti vietos gyventojų papročių. Krautuvėje ji neteko „savo vidaus fizionomijos, dvasinės struktūros“, visi žmonės joje mato ir ieško ne to, kas ji iš tikro yra, bet kažin ko kito — kas jai yra svetima, priešinga jos ligišioms pažiūroms. Kiekvienas žmogus suvokia savo „aš“, žino savo vietą žmonių bendruomenėje. O ji ir to negali čia suvokti. Todėl ji daugiau turi matyti, jausti, negu kitos pardavėjos. Kiekvieną naują dienoraščio dieną ji parašinėja atlankančius krautuvę tipiškesnius žmones, jų elgesį, išvaizdą, išauklėjimą, kalbas. Iš to skaitytojas susidaro sau vaizdą Vienos darbininkų kvartalų žmonių, ypač austrių šeiminkų, kurių daugiausia užėina į krautuvę. Matai tų šeiminkų gerąsias ir blogąsias puses.

Nuolat ji jaučia tėvynės nostalgiją. „Bedirbdama vieną iš tūkstančių kasdienių darbų, mato Rusijos gamtą, žmones. Gelia širdį tie atsiminimai. Kyla vaizdais sapnuose. Malonu jai pasikalbėti susitikus čia su savo tautiečiais arba austrais, buvusiais Rusijoje. Ji nepraleidžia tų progų, neįrašius į dienoraštį.

Be abejo, tuose užrašuose ji pavaizduoja ir save. Ji jautri gyvenimo reiškiniams. Joje telkiasi liūdnumas, nuėjimas. Kartu ji ir optimistė, užsispyrusi gyventi. Ji moka ieškoti gyvenimo džiaugsmo ir blogiausiose aplinkybėse. Literatūroje sunkiausią valandą randa stiprybės. Ypač gaivinančiai nuteikia ją Dostojevskis. Kaip motina ir žmona, moka šeimoje palaikyti šilumą, savo meilę atgaivinti beviltiškai gyvenimo nukamuotą vyrą. Moka pasidžiaugti ir vaiko naivia laime.

Savo gyvenimo tuos užrašus moka gražiai tvarkyti ir aprašyti.

T. Adomonis

Redakcijos atsakymai

A. Zabulioniui. Rezerviniai nešaukiami ir Tamstai nereikės stoti į kariuomenę.

Atsarginiui. Ir vienu ir antru atveju reikėtų dėti žyminį ženklą po 4 lt. Klausimas dėl dokumentų pridėjimo neaiškus: ar norint tarnybą gauti ar atestaciją?

Artileristui. Priimtų ir pradžios mokyklą baigusį, jeigu kitais atvejais tiktumei policijos tarnybai. Į aukšt. policijos mokyklą nors ir priimami mažiausia 4 klasių cenzo, bet pageidaujama ir didesnio — 6 kl.

S. j. p. J. Klimavičiui. Kariams leidžiama nešioti skautų garbės ženklai bei jų baretės.

Sutkui. Prašymą reikėtų rašyti apskrities viršininkui. Kokius dokumentus pridėti — žiūrėk š. m. „Kario“ Nr. 34 atsakymą V. K. Prašymas apmokamas 4 lt. žyminiu ženklu. Ar būtų patenkintas — negalime žinoti.

Galvosūkių Nr. 33 sprendimas

Kariuomenė — Tėvynės sargyba

Gerai išsprendė: 1) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.), 2) v. p. J. Zapkus (1 p. p.), 3) v. p. B. Činskas (2 ul. p.), 4) v. p. Smalenskas (2 p. p.), 5) v. p. Gelžinis (4 p. p.), 6) j. p. J. Mikalajūnas (K. kal.), 7) j. p. Alf. Zavadskas (1 art. p.), 8) j. k. Ed. Raukšta (4 p. p.), 9) Z. Gavelis (1 art. p.), 10) St. Pupkevičius (K.), 11) Juozas Astrauskas (Nsd.), 12) V. Pipiras (Jkn.).

Galvosūkis Nr. 35

(Vert. 2 tšk.).

(1—2) + (3—4) + (5—6) + (7—8) + (9—10) + (11—12) + (13—14) + (15—16) + (17—18) + (19—20) = R

Skaitmenų vietose reikia įrašyti žemiau nurodytos reikšmės žodžius. Tuos žodžius skliaustelių tvarka atėmus ir likusias raides sudėjus, turi būti gautas vienas populiarus žūkyš.

Žodžių reikšmės: 1) Ištrypti ką nors; 2) Sudžiovintus lėnus reikia...; 3) menuo; 4) galūnė; 5) žvėrys; 6) įeisi į skylę, angą; 7) krinta į akį; 8) parodomasis įvardis; 9) artima giminė; 10) senybinis įvardž. m. gim. būdvardis; 11) gamtos reiškinys; 12) su dideliu vargu pasisekė padaryti; 13) jis laikraštis...; 14) daiktus dėstė, dėliojo; 15) jėga; 16) etiopiškas titulas; 17) vežimo dalis; 18) kariškos aprangos dalis; 19) giminė; 20) vartojamas vietoj „todėl“.

R reikšia sakinį, kuris turės būti gautas.

Sudarė J. Pl.

Nauji mokyklų vadovėliai

Naujesiems mokslo metams Spaudos Fondas išleidžia keletą visiškai naujų vadovėlių ir visą eilę pakartotinių, pagal naujas mokyklų programas pataisytų, vadovėlių naujų leidimų.

Pradžios mokykloms

J. Norkaus — ISTORIJOS VADOVĖLIS. Naujas, gausiai ir dailiai iliustruotas pagal n/programą paruoštas vadovėlis V ir VI skyriams. Tai bus vienas geriausių ir puošniausių vadovėlių.

P. Šinkūno — LIETUVA. Geografijos vad. V skyr. Naujas irištats leidimas, papigintas iki 3,— lt.

P. Šinkūno — GEOGRAFIJOS VADOVĖLIS. (Visiškai naujas dailiai iliustruotas vad. VI skyriui, pagal n/programą.

Prof. K. Regelio — AUGALŲ SISTEMATIKOS VAD. Naujas, pagal n/programą pataisytas vad. V skyr. ir progimnazijai.

K. Klimavičiaus — MATEMATIKOS VADOVĖLIS. III d. VI skyriui ir III progimnazijos klasei. Naujas leidimas.

Esmaičio — SAKALĖLIS VI d. Naujas, pagal n/progr. pataisytas gamtos mokslo vad. V skyriui.

Esmaičio — SAKALĖLIS V d. Literatūra ir tautosaka IV skyr. Naujas ištatsytas leidimas. 3,— lt. (irištats).

Esmaičio — SAKALĖLIS IV d. Naujas pataisytas leidimas. Viskas IV skyriui, vienos knygoje.

Esmaičio — SAKALĖLIS II d. Papildytas leidimas, irištats 2,— lt.

Esmaičio — SAKALĖLIS elementorius, naujas irištats leid. 1,20 lt.

Kupčiūno - Trinkūno — SKAIČIAVIMO UŽDAVINIAI I d. Naujai perredaguotas, pagal n/programą skaič. iliustruot. uždavinynas.

Kupčiūno - Trinkūno — SKAIČIAVIMO UŽDAVINIAI V d. Visiškai naujas skaič. vad. V skyriui.

Kupčiūno - Kalninio - Trinkūno — SKAIČIAVIMO UŽDAV. IV d. Naujas leid.

Kupčiūno - Kalnino - Trinkūno — SKAIČIAVIMO UŽDAV. VI d. VI skyr. Naujas vadovėlis.

Gimnazijai ir progimnazijai

P. Šinkūno — EUROPA. Naujas, pagal n/programą paruoštas gausiai ir dailiai iliustruotas vad. Irištats.

P. Šinkūno — UŽEUROPIAL. Naujai parašytas, pagal n/prog. vad. progimn. ir gimn.

Prof. Regelio — AUGALŲ SISTEMATIKOS VAD. Tinka ir progimn.

Klimavičiaus — MATEMATIKOS VAD. III d. Tinka progimn. III kl.

Dz. Budrio — EKONOMIKOS VADOVĖLIS. Naujas geras ir vienintelis pripažintas šio mokslo vad.

Herlito - Rozemano — ANGLŲ KALBOS VAD. Naujai parašytas, pagal n/progr. iliustruotas vad.

J. Norkus — VISUOTINĖ ISTORIJA. Naujai parašytas II koncentro, pagal n/programą, vadovėlis, gausiai iliustr.

J. Mašiotto — PLOKŠTMINĖ TRIGONOMETRIJA ir uždavinynas. Žymiai papildytas naujas leid., vienintelis tigon. vadovėlis.

P. p. direktorius, vedėjus mokytojus ir savamokslius prašome vadovėlių reikalais kreiptis į Spaudos Fondą: čia gausite ne tik Sp. F. išleistus, bet ir visus kitus Lietuvoj išėjusius vadovėlius.

Akc. **GELVAKAN** B-vė

KAUNAS, LAISVĖS AL. 52. TELEF.: 7-69, 11-57 ir 32-36

VISKAS CENTRALINIAM ŠILDYMIUI, VANDENTIEKIUI IR KANALIZACIJAI. ELEKTROMOTORAI, DIRŽAI, DIZELIAI, STAKLES, PAKAKLIAI ir t. t. □ PIGIOS KAINOS.

APDRAUDIMO DRAUGIJA

„LIETUVA“

draudžia: nuo ugnies, gyvybę, transportus.

Kaunas, Kęstučio g-vė 26a

(savi namai). Telefonas 288.

Direktorius telefonas 17-95.

Teleg. adres.: „Lietdrauda“.

Agentūros visuose apskr. miestuose ir did. miesteliuose.

AEG

Gauna ir pristato visas elektros gamybai, paskirstymui ir

vartojimui reikal. mašinas, aparatus ir prietaisus etc.

Inž. M. Didžiulis, P. Ringys

atstovai Lietuvai B-vės **AEG**

Algemeine elektricitats gesellschaft, Berlin.

Kaunas, Laisvės alėja 58. Tel. 10-70.

Mašinių fabrikas

Akc. B-vė **NERIS**

Kaunas, Vytauto pr. 26 b Nr. Telef. 35-02 ir 3-21.

Centraliniam šildymui radiatoriai ir kafilai. Kanalizacijos vamzdžiai ir jų dalys visų tipų. Dizel-motorai anglų firmos **RUSTON & HORNSBY**.

Keliais litais parėmęs savo civilinę aviaciją, gali laimėti tūkstančius litų

Pirmas L.A.K. Civilinės Aviacijos Rėmėjams premijų skirstymas įvyks 1936 m. spalio mėn. 8 ir 9 dienomis. Skubėkime stoti į L.A.K. civilinės aviacijos rėmėjus.